

Flyktinger i norskopplæring

*En undersøkelse av sammenhengen mellom motivasjon,
oppfattet ytre press og deltakelse*

Marthe Asheim Underthun

Veileder: Gunnar Magne Økland

Masteroppgave innen studiet økonomi og administrasjon

Hovedprofil: strategi og ledelse

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Dette selvstendige arbeidet er gjennomført som ledd i masterstudiet i økonomi- og administrasjon ved Norges Handelshøyskole og godkjent som sådan. Godkjenningen innebærer ikke at Høyskolen eller sensorer innestår for de metoder som er anvendt, resultater som er fremkommet eller konklusjoner som er trukket i arbeidet.

Sammendrag

Fra høsten 2015 har det kommet et høyt antall asylsøkere til Norge (Meld.St.16, 2015-2016). Dette har ført til en større etterspørsel etter opplæring, og understreker behovet av gode og effektive ordninger for denne gruppen mennesker. Introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap er de viktigste virkemidlene for å bidra til å nå den politiske målsetningen om at nyankomne innvandrere raskt kommer inn i og forblir i arbeidslivet (Stene og Eggen, 2016). Med dette som utgangspunkt, ønsker denne utredningen å bidra med ny kunnskap som setter fokus på introduksjonsprogrammet, mer presist norskopplæringen, og de individene som deltar der.

Denne utredningen forsøker å finne sammenhenger mellom forhold ved individet selv og i omgivelsene, og om disse kan være med å forklare flyktningers deltakelse i norskopplæringen. Problemstillingen fremsatt er formulert som følger: *Hva påvirker flyktninger til å delta i norskopplæringen?* Utredningen har valgt å fokusere på to forhold, forhold ved flyktingen selv (motivasjon) og forhold i omgivelsene (ytre press).

For å besvare problemstillingen har jeg valgt å benytte en kvantitativ metode og utarbeide en spørreundersøkelse som har blitt besvart av et utvalg deltakere i norskopplæring ved tre voksenopplæringer i Telemark. Jeg har videre analysert dataene, og undersøkt om datamaterialet gir grunnlag for å bekrefte eller avkrefte om motivasjon og/eller oppfattet ytre press påvirker deltakelse.

Hypotesene utarbeidet baserer seg hovedsakelig på selvbestemmelsesteori utledet opprinnelig av Deci og Ryan (1985). Det antas at det er en positiv sammenheng mellom selvbestemmende former for motivasjon og deltakelse, og det samme type forholdet antas å forekomme mellom oppfattet ytre press og deltakelse. Utredningen konkluderer med at selvbestemmende former for motivasjon er positivt relatert til deltakelse i norskopplæring. Sammenhengen mellom oppfattet ytre press og deltakelse er ikke like klar. Det finnes en svak positiv sammenheng mellom oppfattet ytre fremtidig press og deltakelse, der ytre fremtidig press blir definert som et press til å delta på grunn av eksterne eventualiteter i fremtiden (eks; deltakelse på grunn av muligheten til å søke om oppholdstillatelse senere). Sammenhengen mellom oppfattet ytre press i dag (eks; pliktig til å delta i henhold til loven) og deltakelse er negativ.

Forord

Denne oppgaven markerer avslutningen på mastergradstudiet innenfor økonomi og administrasjon ved Norges Handelshøyskole.

Jeg vil her gjerne takke rektor og lærere ved voksenopplæringene jeg har vært i kontakt med. Dere har vært imøtekommende og positive. Videre må jeg få takke deltakere i norskopplæring ved disse voksenopplæringene som satt av tid til å besvare undersøkelsen.

En spesiell takk rettes til min veileder Gunnar Magne Økland som har gitt svært nyttige tilbakemeldinger og veiledet meg på riktig vei. Han har underveis i prosessen vist meg stor fleksibilitet og tålmodighet. Tusen takk.

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
FORORD	3
INNHALDSFORTEGNELSE	4
1. INNLEDNING	6
1.1 BAKGRUNN	6
1.2 PROBLEMSTILLING OG FORMÅL	7
1.3 AVGRENSNINGER OG PROBLEMMODELL	8
1.4 STRUKTUR OG OPPBYGNING	9
2. TEORI	10
2.1 DETERMINANTER I PROBLEMMODELL	10
2.2 SELVBESTEMMELSESTEORI	13
2.2.1 Bakgrunn	14
2.2.2 De tre psykologiske behov	14
2.2.3 Indre motivasjon	15
2.2.4 Ytre motivasjon	17
2.2.5 Motivasjon og ytre påvirkning	20
2.3 SAMMENHENDER OG HYPOTESER	22
2.3.1 Sentrale begreper	22
2.3.2 Sammenheng mellom motivasjon og deltakelse	23
2.3.3 Sammenheng mellom press og deltakelse	24
2.4 HYPOTESER	24
3. METODE	25
3.1 FORSKNINGSDESIGN	25
3.2 DATAKILDER	26
3.2.1 Observasjonsenhet	26
3.2.2 Primærdata	27
3.3 METODE FOR DATAINNSAMLING	28
3.4 UTVIKLING AV MÅLEINSTRUMENT	29
3.4.1 Deltakelse	29
3.4.2 Motivasjon	29
3.4.3 Ytre press	31

3.5	BESKRIVELSE AV DATAINNSAMLINGSPROSESSEN	32
3.6	BEARBEIDING AV DATAMATERIALET OG DATAANALYSE	32
3.6.1	<i>Bearbeiding og tilrettelegging</i>	33
3.6.2	<i>Analysemetode</i>	33
3.7	RELIABILITET OG VALIDITET	36
3.7.1	<i>Validitet</i>	36
3.7.2	<i>Reliabilitet</i>	37
4.	EMPRISK ANALYSE	39
4.1	TILRETTELEGGING, BESKRIVELSE OG BEARBEIDING AV DATAMATERIALET	39
4.1.1	<i>Faktoranalyse</i>	39
4.1.2	<i>Beskrivelse av respondentene</i>	41
4.2	HYPOTESETESTING	46
4.2.1	<i>Hypotese 1</i>	47
4.2.2	<i>Hypotese 2</i>	51
4.3	OPPSUMMERING	53
5.	KONKLUSJON OG IMPLIKASJONER	55
5.1	KONKLUSJON	55
5.1.1	<i>Funn</i>	55
5.1.2	<i>Metode for empirisk undersøkelse</i>	56
5.2	BEGRENSNINGER, SVAKHETER OG STYRKER VED UNDERSØKELSEN	56
5.3	IMPLIKASJONER	57
	LITTERATURLISTE	59
	VEDLEGG	64
	VEDLEGG 1: OPPRINNELIG SKALA, AMS/LLOS	64
	VEDLEGG 2: SPØRREUNDERSØKELSE	67
	VEDLEGG 3: FAKTORANALYSE + ASSOSIASJONSMÅL	74

1. Innledning

I denne innledningen presenteres bakgrunnen for denne utredningen med dens formål og problemstilling. Kapitlet gir også en beskrivelse av studiens avgrensning og hvordan utredningen er strukturert videre.

1.1 Bakgrunn

Antall migranter har på verdensbasis økt substansielt i de siste tiårene, slik at det nå er flere mennesker som bor utenfor sitt fødeland enn på noen annen tid i historien (Esses et al., 2010). Det har også i Norge vært en øking i innvandring. Mens arbeidsinnvandrere kommer til landet fordi deres kompetanse blir etterspurt, gjelder ikke dette for flyktninger (og familieinnvandrere av disse) på samme måte. Det er derfor viktig med effektiv politikk og programmer for å lette de nyinnflyttedes integrasjon inn i det norske samfunnet.

I Norge støtter myndighetene blant annet flyktningers opplæring i norsk (og samfunnsfag), regulert gjennom introduksjonsloven for nyankomne flyktninger. Denne lovreguleringen tydeliggjør en forventning om at innvandrere som ønsker å bo i landet, må tilegne seg grunnleggende norskferdigheter, og at de selv har et ansvar for å delta aktivt i samfunnet (Meld.St.16, 2015-2016). Rent konkret så omfatter introduksjonsloven to ordninger: opplæring i norsk og samfunnsfag, og introduksjonsprogrammet.

De som deltar i introduksjonsprogrammet, gjør seg betinget til introduksjonsstønad. Bakgrunnen for dette er antakelsen om at de som deltar aktivt yter noe som er til beste for dem selv, og at dette også er til det beste for samfunnet. I henhold til § 10 i introduksjonsloven (2004) skal fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, redusere stønaden tilsvarende. På denne måten trekkes deltakeren for hver time han eller hun har illegitimt fravær.

For å ha rett og plikt (rett= gratis, plikt=lovpålagt deltakelse) til deltakelse i introduksjonsprogrammet må innvandreren oppfylle alle vilkår som er opplistet i introduksjonslovens andre paragraf. En forenklet versjon av hvem som fanges opp av introduksjonsloven er listet opp nedenfor:

- Etter søknad om asyl

-
- Overføringsflyktning
 - Oppholdstillatelse på humanitært grunnlag
 - Kollektiv beskyttelse
 - Oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag
 - Familiegjennforente til disse gruppene

Selve programmet skal dekke deltakernes behov for grunnleggende kvalifisering. I denne grunnleggende kvalifiseringen inngår norskopplæring, innsikt i norske samfunnsforhold og forberedelse til yrkesliv eller utdanning (Stene og Eggen, 2016).

Loven stiller krav til deltakerne i introduksjonsprogrammet. Deltakerne har på sin side plikter tilknyttet ordningen. Fra myndighetenes side har det fra 2014 vært uttrykt en målsetning om at 70 % av tidligere deltakere skal være i utdanning eller arbeid ett år etter avsluttet program (Enes og Wiggen, 2016). For å oppnå denne målsetningen, er man avhengig av at deltakerne faktisk deltar, og legger inn den innsatsen nødvendig for å nå målet. Med dette som utgangspunkt er problemstillingen formulert.

1.2 Problemstilling og formål

Problemstillingen i utredningen er formulert på denne måten:

Hva påvirker flyktningene til å delta i norskopplæringen?

I denne masterutredningen ønsker jeg å se nærmere på om det er en sammenheng mellom ulike faktorer ved individet selv, i dets omgivelser og deltakelse i norskopplæring. Det vil naturligvis være flere faktorer som spiller inn, men jeg håper denne utredningen vil gi et innblikk i noen av de faktorene som kan være med å påvirke flyktningene valg om å delta i norskopplæringen.

Formålet med denne utredningen vil således være å bidra med kunnskap om denne gruppen studien studerer, og om de faktorer som utredningen fokuserer på har en sammenheng med flyktnings deltakelse i norskopplæringen. Ved at det fokuseres på faktisk deltakelse i programmet, og ikke måloppnåelse, kan utredningen bidra med innsikt om hvilke grunner flyktningene selv anser som viktige for å delta.

1.3 Avgrensninger og problemmodell

Det er blitt gjort en del avgrensninger i forbindelse med utredningen. Først og fremst så skal utredningen studere de som etter introduksjonsloven har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet, som beskrevet over. Kort gjengitt er dette flyktninger som selv har kommet til Norge, og/eller familieegjenforente med flyktninger.

I problemstillingen har jeg valgt å benytte ordet norskopplæring i stedet for introduksjonsprogrammet. Den største delen av opplæringen i introduksjonsprogrammet foregår i norskopplæring, så det er naturlig å studere gruppen som er deltakere i introduksjonsprogrammet og som er i norskopplæringen. Men siden det vil være noen individer som er deltakere i introduksjonsprogrammet, men som ikke er fulltidsdeltakere i norskopplæring har jeg valgt å gjøre denne presiseringen. Utredningen vil med andre ord ikke studere de individene som kommer inn under introduksjonslovens retningslinjer for introduksjonsprogrammet, men som ikke er deltakere i norskopplæringen.

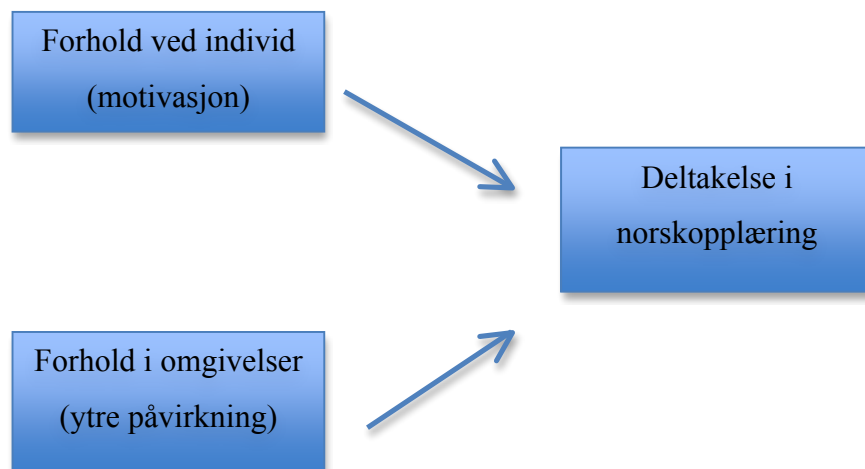
Studieobjektet vil være deltakere i norskopplæring ved tre voksenopplæringene i Telemark. Forskning viser at det er store variasjoner blant de ulike voksenopplæringene rundt om i landet (Blom og Enes, 2015). Dette kan bidra til ulike oppfatninger om norskopplæringen, og gi utslag i hva som påvirker den enkelte til å delta. Dette gjør at det er vanskelig å generalisere eventuelle funn. Formålet med utredningen er dermed å vise tendenser fra disse voksenopplæringene, som eventuelt senere kan inngå i kausalstudier.

Utredningen skal studere faktorer som kan påvirke flyktningene til å delta i norskopplæringen. Disse faktorene kan være mange og varierte, og kan være ulike fra individ til individ. Denne utredningen skal konsentrere seg om to. I en rapport (Tronstad, 2014) fremheves det av programrådgiverne at resultatene i norskopplæringen i stor grad er avhengig av deltakernes motivasjon og innsats, men rapporten utdyper dette ikke noe videre. Med dette som utgangspunkt vil utredningen studere deltakerens motivasjon, og om denne påvirker deltakelse.

Som beskrevet innledningsvis er deltakerne etter introduksjonsloven pliktige til å delta i norskopplæringen, og deres støtte er direkte knyttet opp mot deltakelse. Dermed kan det finnes faktorer utenfor det enkelte individ som kan være med å påvirke deltakelse. Den andre faktoren som denne utredningen skal studere er derfor forhold i flyktningenes omgivelser, og om disse påvirker deltakerne til å delta.

De to faktorene utredningen skal fokusere på er gjengitt i problemmodellen nedenfor.

Modell 1.1: Problemmodell

1.4 Struktur og oppbygning

Utredningen er inndelt i fem kapitler. Etter dette innledende kapittelet, følger det i kapittel 2 en redegjørelse av det relevante teoretiske rammeverket som benyttes til å utarbeide hypoteser.

I kapittel 3 vil valg av metode beskrives, og de avvenninger som er tatt i den forbindelse. Videre vil kapittel 4 besvare hypotesene fremstilt i kapittel 2. Avslutningsvis vil kapittel 5 oppsummere resultatene og diskutere implikasjoner for videre forskingen.

2. Teori

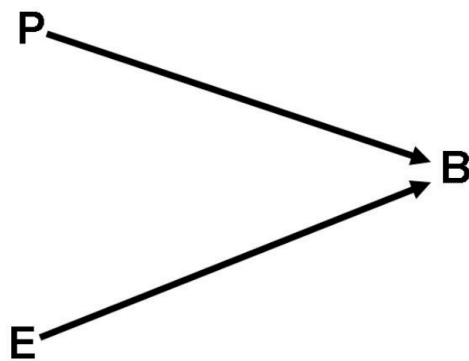
Dette kapittelet skal gi en redegjørelse av det teoretiske rammeverket. Rammeverket blir benyttet til å utarbeide hypoteser, som gir grunnlaget for å analysere problemstillingen. Først forklares den teoretiske bakgrunnen for problemmodellen, for å gi et bilde av kreftene og retningene på determinantene i modellen. Videre vil det bli foretatt en litteraturgjennomgang av den sentrale teorien benyttet; selvbestemmelsesteori. Problemstillingen stiller et åpent spørsmål om hvilke faktorer som kan påvirke flyktningenes deltakelse i programmet. Jeg har som vist i problemmodellen valgt å fokusere på motivasjon og ytre påvirkning. Motivasjon er svært relevant, siden dette er en faktor som i stor grad påvirker om en lykkes i utdanningssammenheng. Også ytre påvirkning er relevant, fordi det kan ha betydning for deltakernes ønske om å delta, men også for deres grunner til deltakelse. Selvbestemmelsesteori er en teori som er brukt mye for å studere motivasjon i utdanningssammenheng, og hvordan dette henger sammen med ytre påvirkning.

Derfor er denne teorien valgt for å studere sammenhengene. Det sentrale er å presentere begrepene motivasjon og ytre påvirkning, og forstå hvordan disse begrepene henger sammen. Dette for å kunne knytte begrepene opp mot vurderinger relatert til hvordan dette påvirker flyktningene til å delta i introduksjonsprogrammet. Kapittelet avsluttes med en sammenstilling av antatte sammenhenger, før hypoteser blir fremsatt.

2.1 Determinanter i problemmodell

Sammenhengene i problemmodellen har sitt utgangspunkt i Kurt Lewin sitt rammeverk for å analysere sosial adferd. Jeg har også blitt påvirket av konseptet reciprocal determinism, utviklet av Albert Bandura, for å forklare retningene og sammenhengene mellom determinantene i problemmodellen.

I det opprinnelige rammeverket til Lewin blir observert adferd (B) forklart som en funksjon av faktorer i personen (P) og omgivelser (E).

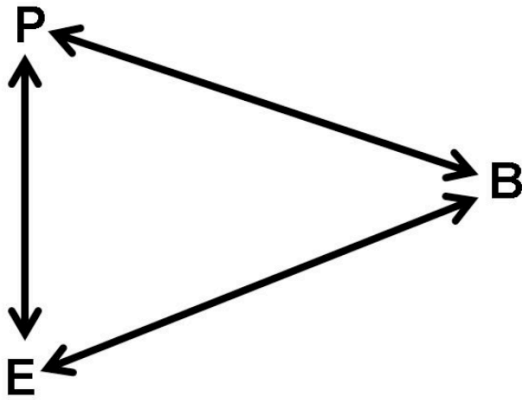
Figur 1.1. Viser adferd som en funksjon av faktorer i personen og i omgivelsene. Figur utledet fra Bowers (1973).

Her er adferden (B) er den åpenbare og observerbare oppførselen til individet, altså det andre kan observere. Faktorer i personen (P) er alle indre faktorer; som emosjonelle, kognitive eller motivasjon (motiverende), men også eksempelvis holdninger og karaktertrekk. Faktorer i omgivelsene (E) er alle faktorene som finnes utenfor individet. Dette kan være alt fra konkrete fysiske aspekter (eks temperatur, vær)), men også andre mindre håndfaste aspekter som adferden til andre mennesker, begrensinger påtvunget av sosiale strukturer, sosiale roller og intensiver, situasjonsbestemt etterspørsel og forventinger for å nevne noe.

Hvilken av disse to faktorene som best kan forklare adferd, er et tema som har blitt debattert i stor utstrekning. I det ekstreme ble P og E ansett som statistisk uavhengige, det vil si at hvert sett med faktorer har sin egen separate innflytelse på adferd, uten at den påvirker den andre på noen måte. Om de er uavhengige, så er effekten av individuelle faktorer det samme, uansett hvilken situasjon en er i, og effekten av situasjon er den samme uansett hvilken type person som er i situasjonen. Men det sier seg selv, at dette er svært lite sannsynlig. Både karakteristikker ved personen og i omgivelsene påvirker adferd, men de påvirker også hverandre. Personlige og omgivelser determinanter blir med andre ord, kombinert på en måte som medfører at individet oppfører seg som det gjør.

Med denne type interaksjon er de personlige determinantene og omgivelsene avhengige av hverandre. Men her blir adferd kun behandlet som et biprodukt, siden den kun sees på som et resultat, og ikke som en faktor i prosessen for å forklare sammenhengene mellom determinantene. For å ta hensyn til alle eventuelle sammenhenger mellom begrepene, henviser jeg også til Albert Bandura sitt konsept; "reciprocal determinism", et sentralt begrep i sosial læringsteori (social learning theory). Kjernen i dette konseptet er at det ikke

bare er forhold ved individet eller omgivelsene som påvirker den observerte adferden, men at det er gjensidig avhengighet mellom alle de tre determinantene.

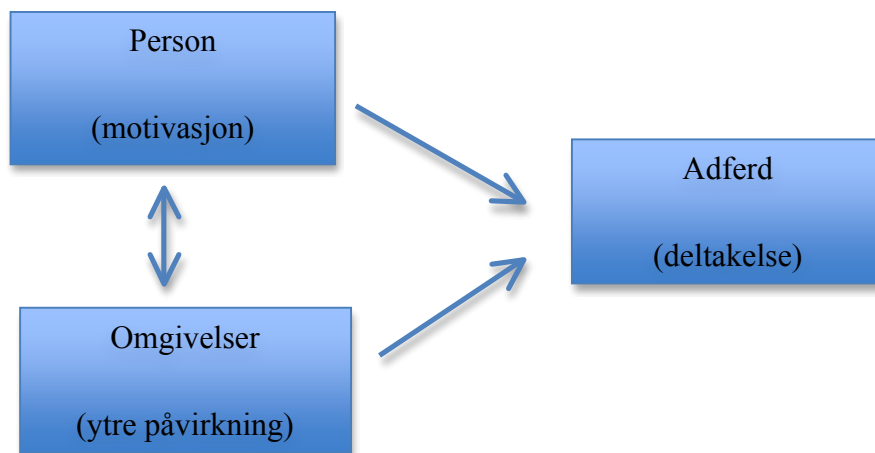
Figur 1.2: Hentet fra Bandura (1978).

Individet (P) former sine omgivelser (E), men det er også individuelle faktorer som påvirker adferd (B). Adferden kan medføre en endring hos det enkelte individ som engasjerer seg i den. På samme måte fremkaller omgivelsene (E) adferd, men adferden endres etter hvilken oppgivelser personen befinner seg i.

Sammenhengen mellom individ og adferd inkluderer all innflytelsen på individets interne tilstander og anlegg (eks personlige kjennetegn, motiver, verdier) som påvirker adferd. Sammenhengen mellom omgivelser og adferd inkluderer innflytelsen av den fysiske og sosiale situasjonen på personenes adferd, inkludert tilstedeværelsen og adferden til andre mennesker (Kihlstrom) men også effektene av adferd på omgivelsene. Sammenhengen mellom individ og omgivelser inkluderer all de ulike måtene mennesker kan påvirke omgivelsene (der deres adferd finner sted), men også de gjensidig avhengige påvirkningen av omgivelsene på individet.

Denne utredningen kommer ikke til å analysere alle de gjensidige sammenhengene mellom de ulike determinantene, siden ikke alle er direkte relevante for å besvare problemstillingen. I tillegg vil en slik analyse kreve en analyse av sekvensielle interaksjoner mellom de gjensidige avhengige determinantene, som er vanskelig å utføre. I forskning på temaet har man dermed svært sjeldent sett på mer enn to interaktive krefter samtidig (Bandura, 1978).

Retningene på pilene i figuren nedenfor gir en illustrasjon på hva denne oppgaven skal studere.

Modell 1.2: determinanter i problemmodell

2.2 Selvbestemmelsesteori

Selvbestemmelsesteori legger frem et multidimensjonalt syn på motivasjon, og spesifiserer hvordan de ulike typene motivasjon kan bli stimulert eller begrenset. Det fokuseres på to kategorier av motivasjon; 1. Indre motivasjon, definert som å utføre adferd for adferdens skyld, og 2. Ytre motivasjon, definert ved at man utfører adferden for å oppnå et annet separat utfall. Dette separate utfallet er et instrument som kan ha ulik art. Derfor er det hensiktsmessig og dele ytre motivasjon opp i ulike undertyper.

Indre og ytre typer motivasjon har blitt studert på ulike måter og i ulike settinger, og forholdet mellom dem har kastet lys på både utvikling og utdanningspraksiser.

Oppgaven vil teoretisk fokusere på konseptene motivasjon, ytre påvirkning og sammenhengen mellom disse. Et helt sentralt område i selvbestemmelsesteori omhandler sammenhengen mellom disse begrepene. Forskningen som er gjort på temaet henger godt sammen med hvordan jeg antar at sammenhengene er mellom motivasjon, ytre påvirkning og deltakelse i introduksjonsprogrammet er. Derfor vil denne teorien benyttes som grunnlag for å studere problemstillingen.

2.2.1 Bakgrunn

Selvbestemmelsesteori ble formalisert som en helhetlig rammeverk i boken "Intrinsic motivation and self-determination in human behavior" skrevet av Richard M. Ryan og Edward L. Deci, utgitt i 1985. Det er siden skrevet en betydelig litteratur om motivasjon med bakgrunn i selvbestemmelsesteori, både av Ryan og Deci selv, men også av en rekke andre over hele verden. Begrepene og sammenhengene er blitt testet empirisk i utallige sammenhenger på mange ulike felt. Grunnen til dette er nok at selve rammeverket er bredt, slik at det er mulig å studere svært mange ulike fasetter av motivasjon i samme rammeverk.

For en utfordring med konseptet motivasjon som fundament av menneskelig adferd ligger i utfordringen at adferd kan bli påvirket og formet på en rekke ulike måter. Dette kan være alt fra eksterne motiver, som belønninger eller insentiver, til ulike typer press, trusler og straff. Like relevant er indre motiver, at individet er indre motivert gjennom sine interesser, nysgjerrighet eller sine verdier. Begrepet motivasjon er dermed svært komplekst siden det er mange ulike motiver som påvirker og bestemmer utfallet. Jeg velger med utgangspunkt i dette å benytte Ryan og Decis (2000) definisjon på motivasjon, som er; "å være motivert betyr å bli beveget til å gjøre noe".

Formelt består selvbestemmelsesteori av seks miniteorier. Hver av de seks miniteoriene er blitt utviklet etter hvert som en har oppdaget nye fenomener fra laboratorie- og/eller felt eksperimenter. Disse er "Cognitive Evaluation Theory" (CET), "Organismic Integration Theory" (OIT), "Basic Psychological Needs Theory" (BPNT), "Causality Orientations Theory" (COT), "Goal Contents Theory" (GCT) og "Relationships Motivation Theory" (RMT) (Selfdeterminationtheory.org, 2017). Hver enkelt av teoriene tar for seg en faset av fenomenet motivasjon, men alle bygger på de samme antakelsene og involverer konseptet om tre grunnleggende psykologiske behov (Ryan og Deci, 2002). Ikke alle miniteoriene er direkte like relevante for besvare problemstillingen i denne studien, men det teoretiske grunnlaget kan brukes. Det vil derfor fokuseres på litteratur som konsentrerer seg om sammenhengen og samspillet mellom ytre- og indre motivasjon og ytre press. Siden settingen for oppgaven er utdanning, vil litteratur på dette feltet bli studert.

2.2.2 De tre psykologiske behov

I kjernen av selvbestemmelsesteori fokuseres det på tre grunnleggende psykologiske behov som er iboende i menneske selv. Behov blir definert som "*innate physiological nutriment*s

that are assential for ongoing psychological growth, integrity, and well-being” (Deci og Ryan, 2000b). Med andre ord, spesifiserer disse behovene de nødvendige betingelsene for psykologisk velferd og tilfredsstillelse. De tre medfødte behovene er; behovet for dyktighet (competence), tilhørighet (relatedness) og autonomi (autonomy). Hvert av disse behovene er nødvendig for at individet skal utvikle seg optimalt, om et eller flere av behovene blir forsømt, vil dette medføre signifikante negative konsekvenser for individet. Likevel trenger ikke individet å fokusere adferd direkte for å tilfredsstille behovene, men det er viktig å fokusere på handlinger og aktiviteter som i riktig kontekst gir mulighet til å tilfredsstille behovene. Tidligere opplevelser vil ha påvirkning for oppfyllelse av behovene i den nåværende settingen, eksempelvis om man finner handlingen eller aktiviteten interessant eller kjedelig.

Med *dyktighet* menes å føle seg effektiv i ens pågående interaksjoner med de sosiale omgivelsene og oppleve muligheter til å utøve og utrykke sine kapabiliteter (Ryan og Deci, 2002). Dette behovet medfører at mennesker oppsøker utfordringer og aktiviteter som er optimale i henhold til deres dyktighet. Det er viktig å påpeke at dyktighet her ikke representerer en oppnådd ferdighet, men heller en følelse av selvtillit når handlingen/aktiviteten utføres. Det andre behovet, tilhørighet, involverer utvikling av sikre og tilfredsstillende forbindelser med andre i ens sosiale sfære (Deci et al., 1991) og ønske om å føle at man hører sammen med andre (Deci og Ryan, 2000b). Her er det de sosiale forbindelser som er viktige. Det siste behovet, autonomi, referer til å være selv-initierende og selvregulerende i ens egne handlinger (Deci et al., 1991). Dette tilsier at når et individ er autonomt, opplever det at dets adferd er et uttrykk av det selv, også når dets handlinger blir påvirket av krefter utenfra.

Studier har vist at motivasjon, prestasjon og utvikling blir maksimert innenfor de sosiale kontekster som gir mennesker muligheten til å oppfylle disse grunnleggende behovene. De tre behovene kan bli tilfredsstilt gjennom engasjement i en vidtrekkende variasjon av aktiviteter og handlinger, men disse vil være forskjellige blant ulike individer og i ulike kulturer.

2.2.3 Indre motivasjon

I selvbestemmelsesteori står begrepet indre motivasjon sentralt for å forstå hva som driver individer til å oppføre/handle på en bestemt måte. Den indre motivasjonen blir sett på som

prototypen til motivasjon, og er den type motivasjon som fører til høyest grad- og kvalitet på læring.

Indre motivasjon defineres her som å utføre en handling på grunn av dens iboende tilfredstillelse heller enn på grunn av noen separat konsekvens (Ryan og Deci, 2000; Deci og Ryan, 2000b). Det vil si at indre motivert adferd engasjerer individet seg i for sin egen del – på grunn av den gleden eller tilfredstillelsen som det får av å utføre den. En vil oppsøke aktiviteter som interesserer en, og det vil gjøre dette frivillig, uten noen form for belønning eller tvang. Slik representerer indre motiverte handlinger prototypen av selvbestemmelse, fordi de emaner fra ens indre (Deci et al., 1991). Studenter som går til skolen fordi de liker å lære nytt materiale representerer indre motiverte individer.

Den naturlige drivkraften i indre motivert adferd er et kritisk element i mental og sosial utvikling fordi det er gjennom å handle etter sine iboende interesser at en øker kunnskap og ferdigheter (Ryan og Deci, 2000). I kjernen av denne drivkraften ligger de tre psykologiske behovene. Teorien påpeker at behovene for autonomi og dyktighet har størst påvirkning. Forskning har vist at også tilhørighet spiller en rolle, enn om noe mer fjern (Deci og Ryan, 2000b). Det finnes eksempler, se for eksempel Ryan og Grolnick (1986) der en fant at studenter som opplevde at deres lærer var kjærlig og omsorgsfull viste større grad av indre motivasjon, altså finnes det settinger der behovet for tilhørighet også er viktig for indre motivasjon. Deci og Ryan (2000b) hevder i denne sammenhengen at en følelse av tilhørighet ikke må forekomme, men kan være en god støtte for indre motivasjon.

En tredeling av indre motivasjon

Vallerand, Blais, Brière, and Pelletier (1989) postulerte en tredeling av begrepet indre motivasjon basert på litteratur om dette fenomenet (Vallerand et al., 1992). Jeg velger å bruke denne tredelingen i denne utredningen, siden indre motivasjon har vist seg å bli svakere etter hvert som elevene blir eldre (Ryan og Deci, 2000), og jeg ved denne tredelingen i større grad kan fange opp eventuell indre motivasjon deltakerne har. I tillegg er ikke alle oppgaver en foretar seg i skolesammenheng designet til å være generelt indre motiverende, men det kan være aspekter ved dem som er det. De tre typene indre motivasjon blir identifisert som; indre motivasjon til å forstå (to know), til å beherske (accomplish things), og til å oppleve stimulering (experience stimulation).

Indre motivasjon til å forstå blir definert som å utføre en aktivitet på grunn av tilfredstillelsen og fornøyselsen en opplever mens en lærer, utforsker eller prøver å forstå noe nytt (Vallerand et al., 1992; Vallerand et al., 1993). For eksempel er studenter indre motivert til å forstå når de leser en bok på grunn av gleden de opplever mens de lærer noe nytt.

Den andre typen indre motivasjon (å beherske ting) henspiller på den type motivasjon der individet samhandler med omgivelsene for å føle seg kompetent eller for å skape unike prestasjoner. I den grad individer fokuserer mer på prosessen av å beherske heller enn av utfallet, kan den type motivasjon bli sett på som innebefattet i denne typen indre motivasjon. Indre motivasjon til å beherske ting blir derfor definert som å engasjere seg i en aktivitet på grunn av gleden og tilfredstillelsen av opplevelsen, samtidig som en forsøker overgå seg selv ved å utrette eller skape noe (Vallerand et al., 1992; Vallerand et al., 1993).

Indre motivasjon til å oppleve stimulering oppstår når en engasjerer seg i en aktivitet for å kunne oppleve stimuleringene sensasjoner utledet av engasjement i aktiviteten (Vallerand et al., 1992). Dette kan for eksempel vær sensorisk nytelse, estetiske opplevelser, men også glede eller begeistring. Denne typen indre motivasjon kan sammenlignes med konseptet flyt, utarbeidet av Csikszentmihalyi (1975). Studenter som kommer til timen for å oppleve begeistring av en stimulerende klassediskusjon er et eksempel på individer som er indre motivert til oppleve stimulering i utdanning.

2.2.4 Ytre motivasjon

Ytre motivasjon er aktuelt i settingen oppgaven studerer, siden det er lite sannsynlig at indre motivasjon kan forklare alt om hvorfor flyktningene deltar i norskopplæringen. Dette fordi det ikke er mulig å designe et program som vil være indre motiverende for alle deltakerne som deltar i programmet. Ytre motivasjon er dermed relevant, siden den beskriver at deltakerne fortsatt kan være motiverte, men at motivasjonen kan ha et annet utgangspunkt enn å komme fra personens indre.

Ytre motivasjon er en begrep som kommer til uttrykk når en aktivitet blir utført for å oppnå et separat ønsket resultat (Ryan og Deci, 2000). På denne måten er ytre motivasjon det stikk motsatte av indre motivasjon, siden den er instrumentell i natur. Handlinger blir ikke utført på grunn av en interesse i aktiviteten i seg selv, men fordi de er et instrument for å oppnå noe annet. I tidlig forskning av indre og ytre motivasjon (eks, (Deci, 1971) antok man at de to formene for motivasjon var antagonistiske, og dermed at ikke ytre motivasjon kunne være

selv-bestemmende. Senere har man gjennom teori og forskning funnet at det er ulike typer ytre motivert adferd og at disse er ulike i forhold til i hvor stor grad de er autonome.

Siden mange aktiviteter i utdanningssammenheng ikke er designet for å være indre-interessante, er et sentralt spørsmål hvordan en skal motivere studentene til å verdsette slike aktiviteter, slik at de vil utføre dem uten et eksternt press. Denne utfordringen blir beskrevet innen selvbestemmelsesteori som å fremme internalisering og integrering av verdier (Deci og Ryan, 1985). Internalisering er prosessen der en oppfatter at en type adferd har verdi, mens integrering er prosessen der individet transformerer verdien inn i seg selv (Ryan og Deci, 2000). Internalisering blir sett på som en motivert prosess. Dette fordi en antar at individet er iboende motivert (ut i fra de tre grunnleggende behovene) til å internalisere og integrere uinteressante aktiviteter som er nyttige for å effektivt fungere i en sosial verden. På denne måten er dette en prosess der ytre motivasjon kan bli selvbestemmende og dermed som indre motivasjon, promotere høy kvalitet læring.

OIT – organismic integration Theory

Dette er en delteori til selvbestemmelsesteori som ser på ulike former for ytre motivasjon og de kontekstuelle faktorene som enten promoterer eller hindrer internalisering og integrering av denne atferden.

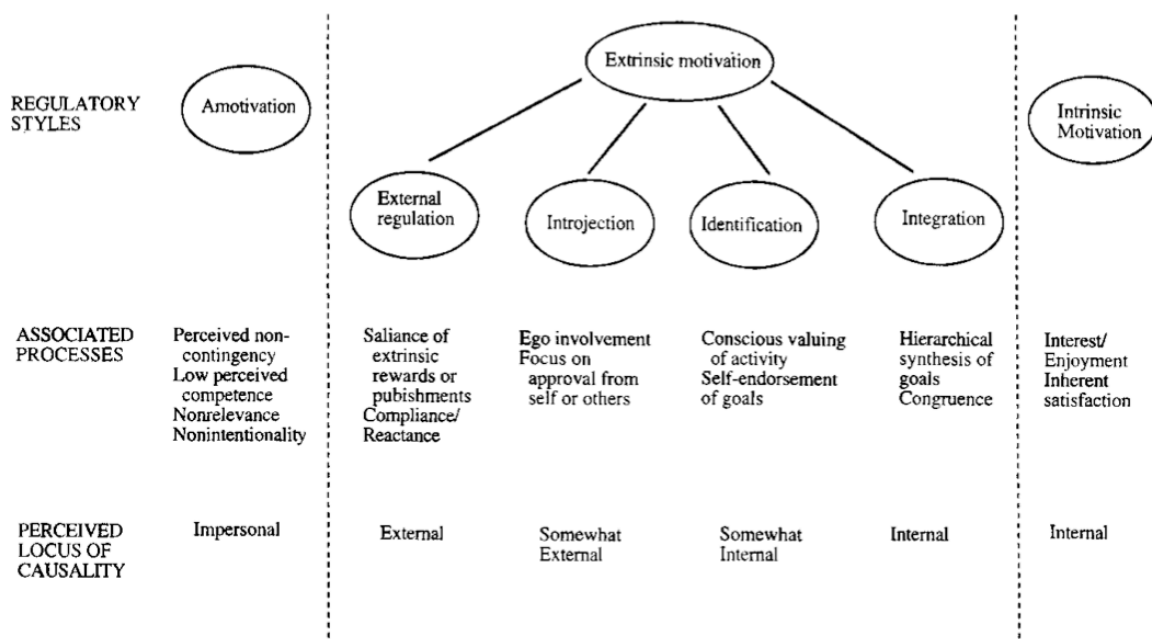

FIG. 1. A taxonomy of human motivation.

Figur 2.1. Hentet fra (Ryan og Deci, 2000). Den klassifiserer ulike typer motivasjon, arrangert fra venstre til høyre etter i hvilken grad motivasjonen er selvbestemmende.

Amotivasjon blir vist helt til høyre i figuren. Tanken er her at alle former for ytre motivasjon involverer en form for intensjon eller motivasjon. Amotivasjon står i kontrast til dette siden den representerer mangel på motivasjon (Vallerand og Ratelle, 2002). Når individet er amotivert oppfatter det ikke at det er en sammenheng mellom deres oppførsel og utfallet, og det vil derfor ikke handle med en intensjon om å oppnå et bestemt utfall. Denne amotivasjonen er et resultat av ikke-eksisterende autonomi, men også antyder mangel på dyktighet og/eller tilhørighet (Deci og Ryan, 2000a).

Indre motivasjon er plassert helt til venstre i figuren. Den er plassert der siden den representerer prototypen til autonom handling og på denne måten representerer en standard som en kan sammenligne i hvilken grad andre former for motivasjon er autonome. De vertikale linjene viser til at modellen beskriver ulike former for ytre motivasjon, som er ulikt fra andre typer motivasjon. For eksempel fremhever linjen mellom integrert regulering og indre motivasjon at ytre motivasjon ikke kan bli til indre motivasjon selv om det har skjedd en optimal internalisering- og integreringsprosess.

Nederst i figuren vises hva som er kilden til adferden. Et sentralt poeng i motivasjonsteori er hva som gir drivkraft til adferden, dette er kalt oppfattet "locus" (Ryan og Connell, 1989). Når adferden er autonom, er personens oppfattede "locus of causality" i personens indre, mens når den er kontrollert, er oppfattet "locus of causality" utenfor personen. Kjernen er at både autonom og kontrollert adferd kan være motivert, men deres reguleringsprosesser er veldig ulike.

Den mest eksterne formen for ytre motivasjon er *ekstern regulering* (external regulation), som er den minst autonome formen for ytre motivasjon. Her gjennomføres handlinger for å tilfredsstille en ytre etterspørsel, oppnå en ytre belønning eller unngå straff. Adferden blir utført på grunn av disse eksterne eventualitetene, og disse eventualitetene er bakgrunnen for igangsetting av handlinger. På grunn av dette blir denne reguleringen sett på som kontrollerende, og er avhengig av ytre regulering for at ikke handlingene skal stoppe opp.

Den neste typen ytre motivasjon er *introjeksjon* (introjection). Her har man tatt inn, men ikke akseptert reguleringen som ens egen (Deci et al., 1991). Her beskrives en type regulering som er ganske kontrollerende fordi individet blir presset til å oppføre seg på en bestemt

måte. Men sammenlignet med ekstern regulering, kommer ikke presset utenfor personen men som en indre tvang. En klassisk form for introjeksjon er der et individ utfører en handling for å øke eller vedlikeholde egen selvtilit og/eller selvfølelse. Siden reguleringen har blitt delvis internalisert er det større sannsynlighet for at disse reguleringene blir opprettholdt over tid, men de er likevel ustabile.

En mer selvbestemmende form for ytre motivasjon er regulering gjennom *identifisering* (identification). Her identifiserer individet seg med den personlige viktigheten (eller verdien) av en bestemt adferd og har dermed akseptert reguleringen som sin egen. Slik adferd blir sett på som mer autonom fordi identifiseringen gjør at individet føler at det har et valg om hvordan det skal oppføre seg. Likevel er adferden fortsatt ytre motivert siden handlingene er avhengig av et instrument for at individet gjør den, men individet gjør dette frivillig, av personlige grunner, heller enn på grunn av eksternt press.

Den mest autonome formen for ytre motivasjon er *integrert regulering* (integration). Her er reguleringsprosessen fullstendig integrert inn i individets selv, altså er identifiseringen gjensidig assimilert med individets andre verdier, behov og identitet (Deci et al., 1991). Når en regulering har blitt fullstendig integrert, er et lite sannsynlig at individet vil føle seg kontrollert av omgivelsene, det vil heller oppfatte disse kreftene som relevant informasjon som kan hjelpe det til å ta et best mulig valg.

De tre psykologiske behovene ligger til grunn her, som ved indre motivasjon. Fordi ytre motivert adferd ikke nødvendigvis er iboende interessant i seg selv, kan den primære grunnen til å mennesker er villige til å oppføre seg på en bestemt måte være på grunn av andre, enten det er familie, samfunnet eller medelever. Dette antyder at behovet for tilhørighet er tilstede, og dette er med på å skape grunnlaget for internaliseringsprosessen. Behovet for dyktighet og autonomi er også viktig i denne sammenhengen. Det er større sannsynlighet for at studenter vil adoptere og internalisere mål og verdier om de forstår dem, føler en frihet i hvordan de skal utføres og har de relevante ferdighetene for å oppnå et godt resultat.

2.2.5 Motivasjon og ytre påvirkning

Jeg har til nå studert motivasjonsbegrepet, men en stor del av denne litteraturen omhandler hvordan motivasjon henger sammen med ytre påvirkning. Denne ytre påvirkningen, har som formål å endre/intensivere adferden til individet. Dette kan være gjennom tilbakemeldinger,

tvang, insentiver eller likende. Jeg skal nå se på hovedfunnene og sammenhengene mellom motivasjon og ytre påvirkning i lys av selvbestemmelsesteori.

White (1959) har en av de tidligste diskusjonene om **indre motivasjon**. Han argumenterer at spontan oppførsel (her: indre motivert adferd) kan bli forstått som menneskers behov for å føle seg dyktige eller effektive i sine samhandlinger med omgivelsene. For å mestre omgivelsene, mente han at mennesker er interessert i og villig til å oppsøke vanskelige oppgaver. Introduksjon av ytre belønning i denne tidlige forskningen av motivasjon ble oppfattet til å ha en negativ effekt på motivasjonen. Dette fordi den ytre motivatoren vil underminere menneskers opplevde autonomi, og dermed fremkalle et skift i motivasjonen (Rigby et al., 1992). Senere har det blitt vist at ulike typer ytre faktorer kan påvirke motivasjon forskjellig. For eksempel har en metaanalyse (Deci et al., 1999) vist at ulike typer belønninger fungerer ulikt, så alle typer ytre belønning trenger ikke å ha den negative effekten på indre motivasjon som forespeilet av White. Flere studier (eks (Harackiewicz, 1979; Ryan, 1982) har vist at under bestemte omstendigheter kan ytre belønninger forsterke den indre motivasjonen, men da må denne ytre påvirkningen ikke underminere individets behov for autonomi og dyktighet.

For det er slik at belønninger slik som priser eller penger ofte har blitt brukt i hjem og på skoler for å motivere til ønsket adferd. Mange studier har sett på effektene av slike insentiver. For eksempel studerte Deci (1971) pengeutbetalinger og Harackiewicz (1979) priser, og hvordan dette påvirket i seg selv interessante aktiviteter. Felles for disse eksemplene og en rekke andre studier er at ved å innføre en ytre faktor, så mister studentene interessen i aktiviteten og interessen for å jobbe forsvinner. Liknende resultater har man funnet når mennesker utfører en interessant aktivitet for å unngå en negativ konsekvens (eks, (Deci og Cascio, 1972).

Ytre motivert adferd blir definert som å utføre handlingen eller aktiviteten for å oppnå et annet separat utfall. Dermed vil ikke innføring av ytre faktorer ha samme betydning for denne type motivasjon, som ved indre motivasjon. Likevel kan innføring av ytre faktorer medføre et skift ”bakover” til en mer kontrollerte former for motivasjon, om verdien av aktiviteten fra før av var mer integrert og internalisert i individet. På samme måte kan en person som originalt ble introdusert for en aktivitet eller handling på grunn av ytre faktorer (eks belønning), oppleve et orienteringsskifte fordi denne type eksponering medfører at individet opplever indre interessante karakteristikk ved aktiviteten. Av dette ser en at ytre

påvirkning kan ha ulik påvirkning på motivasjonen til hvert enkelt individ i henhold til hva slags type motivasjon hvert enkelt individ hadde i utgangspunktet, og hvordan det opplever den ytre påvirkningen.

For ytre faktorer kan komme i mange former, og de fleste har som formål å motivere eller kontrollere individet. Disse eksterne faktorene blir brukt til å påvirke/presse mennesker til å tenke, føle eller oppføre seg på en bestemt måte. I hvilken grad den ytre faktoren påvirker motivasjonen til individet er avhengig av individets oppfattede autonomi. Om den oppfattede autonomien reduseres på grunn av de ytre faktorene, blir den oppfattede "locus" ekstern, og minker på denne måten den indre motivasjonen og/eller reduserer muligheten for internalisering.

2.3 Sammenhenger og hypoteser

Oppgaven har nå teoretisk belyst begrepet motivasjon og hvordan dette henger sammen med ytre faktorer. Kunnskap om disse begrepene og sammenhengene mellom dem er relevante når utredningen skal besvare hvordan disse påvirker deltakerne til å delta i norskopplæringen. Jeg vil nå presentere de sentrale begrepene og sammenhengene mellom dem. Denne sammenstillingen bunner ut i hypoteser som skal testes for å kunne besvare problemstillingen.

2.3.1 Sentrale begreper

Deltakelse i norskopplæring er den adferden jeg ønsker å belyse. Jeg har lagt til grunn en utvidet versjon av Kurt Lewins rammeverk, der adferd er den handlingen en kan observere.

Motivasjon er den faktoren som springer ut av individet selv. Motivasjonsbegrepet er sammensatt og komplekst, så jeg vil benytte meg av flere ulike begreper for å belyse dette. *Indre motivasjon* er definert som å utføre en handling/aktivitet på grunn av dens iboende tilfredstillelse, mens *ytre motivasjon* blir definert som det motsatte; en utfører aktiviteten for å oppnå et annet separat utfall. Er flyktingene indre motiverte, opplever de en tilfredstillelse av å delta i norskopplæringen. Om de er ytre motiverte er de motiverte for å oppnå noe annet. Dette noe annet, kan være forskjellig fra individ til individ.

Motivasjonen kan som beskrevet være fullstendig avhengig av ytre faktorer, eller den kan være internalisert i større eller mindre grad, slik at deltakeren oppfatter verdien av adferden.

Den kan også komme fra personens indre. På denne måten kan en stille opp motivasjon langs en linje, fra kontrollert til mer selv-bestemmende former for motivasjon.

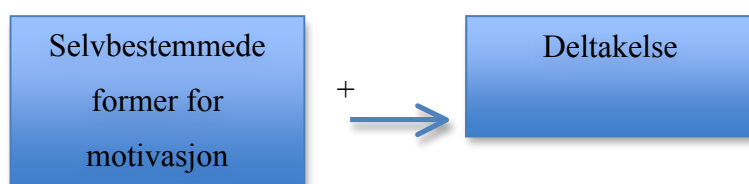
Ekstern regulering – Introjeksjon – Identifisering – Integrering – Indre motivasjon

Ytre press er også et sentralt begrep for å kunne forklare hvorfor flyktingene deltar i introduksjonsprogrammet. I følge Lewins rammeverk er denne faktoren en del av omgivelsene, og er en del av de faktorer som ligger utenfor individet selv. Ytre press behandles som en ytre påvirkning, som i større eller mindre grad kan påvirke adferden til individet. Denne ytre påvirkningen kan oppstå på grunnlag av mange ulike faktorer. Ytre press i denne sammenhengen er det presset som flyktingen opplever ved å delta i norskopplæringen.

2.3.2 Sammenheng mellom motivasjon og deltakelse

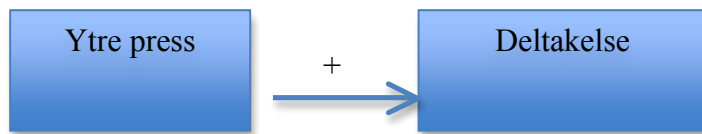
Studentene kan ønske å ville delta i norskopplæringen fordi de verdsetter læring og gjennomførelse selv om det finnes temaer og emner de ikke synes er så interessante. Denne verdsettelsen kommer fra internalisering og integrering. Når formålet med en aktivitet er internalisert, trenger ikke deltakeren å være mer indre motivert til å gjøre aktiviteten, men han eller hun er villig til å gjøre den fordi det er av personlig verdi for dem. Men det er også mulig at de er indre motivert for å gjøre aktiviteten. Internalisering betyr at det forekommer mer selvbestemmende former for motivasjon, og på denne måten vil motivasjon ha en positiv effekt på ønsket adferd, som i dette tilfelle er deltakelse. Med dette som utgangspunkt antas:

Modell 2.1 viser den antatte positive sammenheng mellom motivasjon og deltakelse.

2.3.3 Sammenheng mellom press og deltakelse

Studentene kan oppleve et ytre press gjennom eksempelvis deres plikt til å delta i norskopplæring eller gjennom pengestønaden de oppnår ved å møte opp. Ytre press kan ifølge selvbestemmelsesteori redusere den indre motivasjonen eller mer internaliserte former for motivasjon, og deltakeren blir avhengig av det ytre presset for å fortsatt gjennomføre aktiviteten. Men så lenge dette ytre presset er til stedet, vil adferden fortsette. Med dette som utgangspunkt er følgende sammenheng fremsatt:

Figur 2.2 viser den antatte positive sammenhengen mellom oppfattet press og deltakelse.

2.4 Hypoteser

Med bakgrunn i teori og antatte sammenhenger er følgende hypoteser fremsatt:

1. Mer selvbestemmende former for motivasjon er positivt relatert til deltakelse i norskopplæring
2. Oppfattet ytre press er positivt relatert til deltakelse i norskopplæring

3. Metode

Dette kapitlet vil belyse valg av metode for den empiriske delen av studien. Kapitlet starter med en gjennomgang av forskningsdesignet som er en overordnet plan for metoden. Videre kommer en begrunnelse for valget av datakilder, både hva slags type data utredningen skal basere seg på og hvor denne dataen skal innhentes. Kapitlet inneholder deretter en beskrivelse av den konkrete metoden for datainnsamling, og en redegjørelse av hvordan begrepene har blitt operasjonalisert. Etter dette kommer en kort beskrivelse av innsamlingsprosessen, før det blir foretatt en gjennomgang av hvordan datamaterialet har blitt bearbeidet og klargjort for hypotesetesting. Avslutningsvis vil det bli foretatt en evaluering av forskningsmetoden med vekt på reliabilitet og validitet.

3.1 Forskningsdesign

Forskningsdesign er en generell plan for hvordan en skal besvare problemstillingen (Saunders et al., 2016). Jeg vil her beskrive de valgene jeg har tatt i denne forbindelse, og som dermed legger grunnlaget for datainnsamling og analyse.

I denne utredningen er det formulert hypoteser om sammenhenger mellom de ulike variablene. Disse er utledet fra teori, og hensikten er å teste om disse stemmer for utvalget i denne studien, altså har en *deduktiv tilnærming* i første omgang blitt benyttet. Deretter vil forskningen ha den motsatte tilnærmingen (*induktiv tilnærming*) når det innsamlede datamaterialet skal studeres. Ved en induktiv tilnærming tar en utgangspunkt i de observerte dataene med det siktemål å belyse sammenhenger eller utlede ny teori.

En kan videre skille mellom tre ulike typer design; et eksplorativt, deskriptivt eller kausalt design (Saunders et al., 2016). Et eksplorativt design kan beskrives som en utforskende studie, og er egnet når en skal utforske en uklar problemstilling. I et deskriptiv eller beskrivende design er formålet å kartlegge en eller flere variabler og/eller finne sammenhengen mellom disse, mens man i et kausalt design ønsker å studere årsak/virkningshold mellom en eller flere uavhengige variabler på en avhengig variabel. Denne utredningen ønsker å belyse sammenhengen mellom motivasjon og deltakelse, og sammenhengen mellom ytre press og deltakelse. Hensikten er å beskrive karakteristikker og korrelasjoner mellom variablene og utvalget. Derfor vil et *deskriptiv design* benyttes.

Videre velgers det å belyse problemstillingen gjennom en *tverrsnittstudie*. En slik studie går ut på å undersøke relasjonen mellom to eller flere variabler på et gitt tidspunkt (Halvorsen, 2008). Dette betyr at dataene blir samlet inn på et tidspunkt, i motsetning til tidsseriedata som samles inn over en lengre periode. Dette valget er hovedsakelig begrunnet gjennom de tidsbegrensninger som foreligger med masterutredningen. Svakheten med dette type design er at det kun er egnet til å gi et øyeblikksbilde, og dermed ikke kan benyttes til å gjøre slutninger om hvilke prosesser som foregår over tid.

3.2 Datakilder

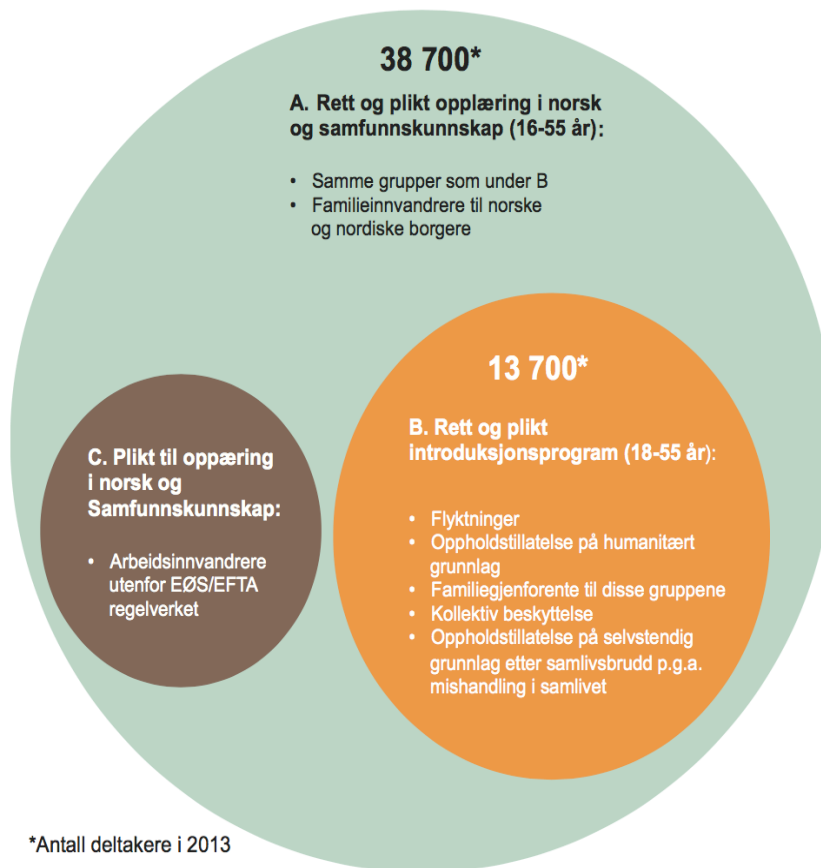
Det vil nå bli foretatt en gjennomgang av fra hvem og hvor dataene skal hentes fra, før hvilken type data som skal innhentes begrunnes.

3.2.1 Observasjonsenhet

For å observere flyktninger vil jeg benytte meg av deltakerne i introduksjonsprogrammet. Denne gruppen innehar de karakteristikkene jeg har vektlagt hos analyseenheten flyktninger. Kort oppsummert er deltakere i introduksjonsprogrammet mennesker som selv har ankommet landet som flyktning, eller som er familiegjenforent med en flyktning. Jeg velger å inkludere familiegjenforente i analyseenheten med den antakelsen at disse individene i like stor grad som den først ankomne flyktningen har et kvalifiseringsbehov i Norge. De individene som eventuelt har gode nok norskkunnskaper til å få fritak fra norskopplæringen fanges ikke opp og er ikke relevante for oppgaven.

Utredningen skal studere flyktninger i norskopplæring. Jeg har valgt å henvende meg til voksenopplæringen, siden det er denne instansen som i de fleste kommuner er ansvarlig for gjennomføring av norskopplæring for flyktninger. Oppgaven mister med dette de individene som av ulike årsaker ikke er deltakere i voksenopplæringen i kommunen.

For å oppsummere hvilken gruppe mennesker og i hvilken setting dataene skal innhentes, henvises det til figur 3.1 nedenfor. Denne utredningen vil studere gruppen som har rett og plikt til introduksjonsprogram og som er under opplæring i norsk og samfunnskunnskap (gruppe B).

Figur 3.1 hentet fra Stortingsmelding 16 (2015-2016); *Fra utenforskap til en ny sjanse* (s.54)

3.2.2 Primærdata

Som grunnlag for analyse skilles det mellom to hovedtyper data; primær data og sekundærdata. Primærdata er ny data som samles inn av forskeren selv gjennom bruk av en eller flere datainnsamlingsmetoder (Halvorsen, 2008), mens sekundærdata er data innsamlet av andre. I denne utredningen benyttes primærdata. Dette er fordi det ikke allerede finnes innsamlet data om de variablene jeg ønsker å studere for den valgte observasjonsenheten.

Primærdata kan samles inn gjennom kvalitative eller kvantitative metoder, og vil hvilken metode som benyttes vil avgjøre hva slags type datagrunnlag studien vil ha. Denne utredningen vil basere seg på *kvantitativ metode*. Dataene som genereres med en slik metode er ofte i tallform, og analyseres ved hjelp av statistiske metoder. På denne måten er kan den kvantitative metode brukes til å trekke deskriptive eller beskrivende slutninger. Den

kvantitative metoden skiller seg fra kvalitative metoden, der en undersøker en eller få observasjoner i dybden, gjerne ved å samle inn data som beskrives i tekstform (Dahlum, 2017). En kvantitativ metode er en egnet metode når det foreligger mye kunnskap om variablene på forhånd, slik som det gjør her.

3.3 Metode for datainnsamling

Utredningen benytter en kvantitativ metode, nærmere bestemt en spørreundersøkelse for å samle inn det nødvendige datamaterialet.

Utgangspunktet for utformingen av spørreundersøkelsen er oppgavens problemstilling og hypoteser. Jeg ønsker å benytte en spørreundersøkelse for å fange opp den enkelte respondents holdninger. Spørreskjemaet vil være pre strukturert og ha oppgitte svaralternativer som gjøre det enklere for respondenten å fylle ut. Siden det vil bli stilt lukkede spørsmål/påstander, vil jeg ha relativt god kontroll på prosessen.

Undersøkelsen vil bli gitt på norsk, til tross for at respondentene i varierende grad forstår språket. Dette er valgt av hovedsakelig to grunner. Først og fremst så viser studier at denne gruppen generelt er flinkere til å forstå enn å uttrykke seg på norsk (Blom og Enes, 2015). Med en spørreundersøkelse er spørsmålene standardiserte med svaralternativer, på denne måten slipper respondentene å produsere egne formuleringer på norsk, som man må ved et intervju. Den andre grunnen til at undersøkelsen vil bli gitt på norsk er at gruppen er heterogen (SSB, 2016), og jeg da måtte ha oversatt undersøkelsen til flere ulike språk for at alle skulle kunne ha besvart den på sitt eget morsmål/et språk de snakker flytende. Dette har blitt valgt bort på grunn av utfordringene dette medfører i forhold til å oversette spørsmålene til ulike språk, men også på grunn av kompleksiteten ved å sammenligne besvarelser og analysere dataene i etterkant.

Ved utformingen av spørreundersøkelsen må jeg ta et valg vedrørende hvor mye informasjon jeg ønsker å innhente fra respondenten i forhold til hvor lang spørreundersøkelsen skal være. Jeg har valgt å kun inkludere de essensielle spørsmålene for å redusere muligheten for at respondentene blir overveldet av spørreundersøkelsen. Dessuten skal undersøkelsen foregå i en skoletime, dermed er det hensiktsmessig at den ikke er alt for lang slik at den ikke tar opp for mye tid fra ordinær undervisning.

3.4 Utvikling av måleinstrument

De sentralene begrepene (motivasjon og ytre press) har teoretiske definisjoner gjennomgått i kapittel 2. Disse teoretiske begrepene omgjøres til målbare variabler gjennom å gi begrepene en operasjonell definisjon som beskriver hvordan begrepet skal måles. Operasjonalisering kan være å knytte tall til egenskaper ved analyseenheten, eller å knytte empiriske indikatorer til teoretiske begreper (Ringdal, 2013). Måleinstrumentene vil være et eller flere spørsmål/påstander i spørreundersøkelsen.

3.4.1 Deltakelse

Deltakelse til bli målt ved at hver enkelt deltaker opplyser hvor stort fravær han/hun har hatt i perioden han/hun har deltatt i programmet. Det oppgitt ulike frekvenser, der deltakeren velger det prosentintervallet som passer best. Det vil ikke bli skilt mellom ulike typer fravær.

Det er svakheter ved denne type selvrapportering, hovedsakelig fordi den enkelte respondent ikke nødvendigvis husker nøyaktig hvor mye fravær han/hun har hatt. Denne metoden for å måle deltakelse er likevel valgt av to grunner. Først og fremst så antar jeg at denne feilkilden er nokså lav i norskopplæringen siden støtten den enkelte får fra NAV blir prøvd opp mot deltakelse i hver enkelt time. Lærerne i voksenopplæringen har bekreftet at den enkelte deltaker har relativt god kontroll på hvilke timer han eller hun eventuelt ikke har vært i. For det andre sikres respondentenes anonymitet på denne måten, som øker sjansene for at spørsmålene blir besvart sannferdig. Dette hadde ikke vært mulig om faktisk fravær hadde blitt sammenlignet med hver enkelt besvarelse.

3.4.2 Motivasjon

Jeg ønsker å studere om motivasjon har påvirkning på flyktningenes ønske om å delta i norskopplæringen. Hypotesen er at mer selvbestemmende former for motivasjon er positivt relatert til deltakelse. Begrepene for selvbestemmende former for motivasjon er utfordrende å konkretisere fordi de består av abstrakte konsepter som ikke direkte kan måles. Derfor benyttes sammensatte mål, der flere indikatorer skal måle ulike deler av begrepet. Indikatorene forventes å henge sammen og gi et samlet mål på det teoretiske begrepet.

Det er utarbeidet flere ulike standardiserte spørreskjemaer for å måle de ulike motivasjons begrepene i ulike sammenhenger. Her deles begrepene opp i flere delkomponenter som

måles gjennom flere påstander. Jeg har valgt å ta utgangspunkt i "Language learning orientation scale- LLOS" utarbeidet av Noels et al (1999; 2000), siden denne skalaen har blitt konstruert til å studere språkopplæring (se vedlegg 1 for de opprinnelige spørsmålene). LLOS er en videreutvikling av "Academic motivation scale" (Vallerand et al., 1992; Vallerand et al., 1993) som er en mye brukt skala for å måle motivasjon i utdanningssammenheng. Det opprinnelige skjemaet er utarbeidet med påstander, der respondentene svarer i hvor stor grad dette stemmer overens med ens egne oppfatninger. Disse påstandene representerer de ulike motivasjonstypene ekstern regulering, introjeksjon, identifisering, tre typer indre motivasjon og amotivasjon gjennomgått i teorikapittelet. Integrert regulering er utelatt i den opprinnelige skalaen. Grunnen til at denne er at tidligere undersøkelser har vist at integrert regulering og identifisert regulering er vanskelig å skille fra hverandre (Vallerand et al., 1992; Noels et al., 1999). Jeg vil derfor også i denne utredningen utelukke denne typen motivasjon, selv om den blir brukt teoretisk innenfor rammeverket til selvbestemmelsesteori, og kan betegnes som en selvbestemmende form for motivasjon.

Siden hypotesene i denne utredningen kun omhandler selvbestemmende former for motivasjon (identifisering og tre typer indre motivasjon) velger jeg å utelate påstander som skal måle begrepene amotivasjon og introjeksjon. Ved motivasjonstypen ekstern regulering er deltakeren i stor grad påvirket av at adferden fører til et separat utfall. Denne typen motivasjon blir derfor diskutert under ytre press nedenfor. De gjenværende motivasjonstypene blir representert med tre/fire påstander, som til sammen definerer variabelen. Indre motivasjon blir representert med tre påstander for hver undertype; *Indre motivasjon- å forstå*; "fordi jeg opplever glede og tilfredshet når jeg lærer nye ting", *indre motivasjon- beherske*; "På grunn av fornøyelsen jeg opplever når jeg forstår et vanskelig konsept i norskopplæringen", *indre motivasjon-stimulering*; "På grunn av den gode følelsen jeg opplever når jeg snakker norsk". *Identifisering* representeres med fire påstander; "Fordi jeg tror det er en god idé å kunne noe norsk". For en utfyllende liste over påstander se vedlegg 2 (spørreundersøkelsen).

Påstandene har blitt oversatt fra engelsk til norsk, og tilpasset denne konkrete settingen. Til oversettingsarbeidet har jeg fått bistand fra en to-språklig person, som behersker både norsk og engelsk flytende og er kjent med fagtermologien. Dette for at påstandene ikke skal miste viktige nyanser eller aspekter ved oversettelse.

Den enkelte respondent besvarer i hvor stor grad han/hun identifiserer seg med de ulike påstandene. Det benyttes en sju punkts skala, der 1 representerer "helt uenig" mens 7 representerer "helt enig". Jeg måler holdningene til respondentene mer presist ved at en likert-skala brukes, siden denne type skala avdekker i hvilken grad respondentene er enige/uenige med hver enkelt påstand. Dette kan øke kvaliteten på de innsamlende dataene og gjøre dem mer representative.

Jeg ønsket å pre-teste spørreundersøkelsen for å sjekke om oppbygningen og spørsmålene var forståelige for de aktuelle respondentene. Undersøkelsen ble derfor besvart med meg tilstede av et par deltakere, der de kom med tilbakemeldinger på spørsmål/påstander de synes er uklare eller vanskelige å forstå. Resultatet av dette er at en del ord og uttrykk i del 3 av spørreundersøkelsen har blitt forenklet. Eksempler på dette er; "konsept" har blitt til "ord/uttrykk" og "væremåte" til "hvordan de er". Jeg har også valgt å gjenta "jeg deltar i norskopplæring..." for hver enkel påstand, selv om denne oppbygningen ikke har blitt brukt i den opprinnelige skalaen (AMS/LLOS). Dette for å tydeliggjøre betydningen av hver enkelt påstand.

3.4.3 Ytre press

Flyktningene blir utsatt for ytre påvirkning ved deltakelse i norskopplæringen. Denne kan være direkte eller indirekte. Hypotesen er at ytre press er positivt relatert til deltakelse.

Ytre press vil bli målt ved at det inkluderes påstander i del 3 i spørreundersøkelsen "hvorfor deltar du i norskopplæringen?". Jeg tar utgangspunkt i påstander hentet fra AMS/LLOS under typen ekstern regulering. Dette fordi ved ekstern regulering utfører individet adferden på grunn av ytre eventualiteter, jamfør teori i forrige kapittel. Det inkluderes fire påstander fra det opprinnelige skjemaet. Et eksempel er; "Fordi jeg ikke vil finne en godt betalt jobb uten norskopplæring".

I tillegg inkluderes påstander som er direkte knyttet til aspekter ved introduksjonsprogrammet, som alle kan representere en form for ytre press. Tre aspekter ved introduksjonsprogrammet er her relevante. Det første er at hver enkelt er pliktig til å delta i henhold til introduksjonsloven. Det andre er at stønaden de mottar er direkte knyttet opp mot deltakelse, mens det siste omhandler at de uten fullført program ikke kan søke om statsborgerskap/permanent oppholdstillatelse. Derfor inkluderes også disse påstandene; "For å få utbetalt støtte fra NAV", "Fordi jeg må i henhold til loven" og "For å kunne søke

om statsborgerskap/permanent oppholdstillatelse senere”. Alle de sju påstandene vil brukes for å måle ytre press.

Disse påstandene vil besvares ved at hver enkelt respondent beskriver hvor enig/uenig han/hun er med påstanden på en skala fra 1 til 7. Jeg velger å bruke samme type skala til å måle ytre press som motivasjon, for å lettere kunne sammenligne de innhentede dataene.

3.5 Beskrivelse av datainnsamlingsprosessen

Jeg vil her gi en kort beskrivelse av hvordan datainnsamlingen har foregått.

Ut i fra hvem som er beskrevet som analyseenhet, så skal undersøkelsen besvares av deltakere i norskopplæring som er med i introduksjonsprogrammet. Jeg henvendte meg derfor til en voksenopplæring.

Gjennomføringen av undersøkelsen tok noe lengre tid enn antatt, siden noen av spørsmålene ble ansett som vanskelige selv etter forenklingen. Tolk ble derfor leid inn for å bistå i en del av klassene. Jeg fikk etter utsettelsen inn en noen besvarelser (30 stk), men av ulike årsaker ikke på langt nær så mange som jeg hadde forespeilet meg. I tillegg til å purre på lærerne, kontaktet jeg også to andre voksenopplæringer i samme fylke for å prøve å øke datagrunnlaget. Disse var villige til å hjelpe og gjennomførte undersøkelsen i en klasse hver (det var de de hadde kapasitet til på tidspunktet). Innsamlingen ble også her gjennomført av den enkelte lærer med en tospråklig assistent til stede.

De ferdig utfylte besvarelsene ble levert til meg i forseglede konvolutter. Etter hvert som skjemaene kom i retur, startet jeg prosesseringen av disse. Jeg fikk til sammen inn 80 besvarelser av en populasjon på 162. 53 fra en voksenopplæring, og 15 og 12 fra to andre voksenopplæringer.

3.6 Bearbeiding av datamaterialet og dataanalyse

For å kunne analysere datamaterialet må det tilrettelegges og bearbeides. Jeg vil her beskrive generelt hvordan jeg gikk frem for å bearbeide datamaterialet og presentere hvilke metoder jeg vil bruke for å analysere dataene.

3.6.1 Bearbeiding og tilrettelegging

Respondentene i undersøkelsen har svart på et spørreskjema med faste svaralternativer. Dette gjør det mulig for meg å kode dataene som tallstørrelser og dernest bearbeide dataene kvantitativt. For å kode dataene ble alle svar fra respondentene lagt inn i en datafil der svaralternativene ble kodet med tall. For å redusere muligheten for eventuelle feilkilder tilknyttet den manuelle overføringen ble hvert skjema nummerert etter hvert som de ble registrert, og hvert svar ble dobbeltsjekket. Frekvensene til hvert spørsmål ble i tillegg studert etter at alle besvarelsene var registrert. Et sentralt spørsmål i dataregistreringen er hvordan en skal håndtere mangelfullt utfylte spørreskjemaer. Jeg har valgt å kun inkludere respondenter som har svart på alle spørsmål/påstander (listwise exclusion). Dette medfører at fem besvarelser blir utelatt i den empiriske analysen, og dermed kun 75 utfylte besvarelser vil inngå.

Variablene for motivasjon og ytre press er målt ved flere påstander. I dataanalysen skal data tilhørende flere påstander for en variabel reduseres til ett datasett på en skala. Dette har jeg gjort ved å lage indekser av de påstandene som er funnet som et egnet mål på en variabel. En nærmere beskrivelse av prosessen vil bli gitt i kapittel 4.1.1. En respondents svar vil være et gjennomsnitt av de kodede svarene på påstandene som inngår i indeksen. Indeksene er uveide og additive. Etablering av indekser har svakheter, der eventuelle nyanser i svar kan gå tapt når flere påstander omgjøres til en størrelse. På den annen side så er denne prosessen en nødvendighet for å kunne analysere de ulike variablene mot hverandre.

3.6.2 Analysemetode

Analysemetode vil avhenge av flere forhold, slik som av formålet med oppgaven, skalanivå, normalfordeling, tid og datatilgjengelighet.

Utredningen skal studere om det finnes en positiv samvariasjon mellom variabelen for ytre press og deltakelse, og for de ulike variablene for motivasjon og deltakelse i norskopplæringen. Dette skal gjøres gjennom kvantitativ analyse, som innebærer forskningsmetoder basert på tall og det som er kvantifiserbart (målbart). Valget av kvantitativ metode påvirker hvilke analysemetoder som er hensiktsmessige å benytte. Overordnet skilles det ved bruk av kvantitativ metode mellom to hovedgrupper analysemetoder. Dette er parametriske og ikke-parametriske metoder. Ordet parametrisk kommer fra ordet parameter, og kan beskrives som karakteristikk til en populasjon (Pett,

2003). De parametriske metodene stiller en del forutsetninger om populasjonen utvalget er trukket fra. Dette er blant annet at dataene er tilnærmet normalfordelte og at variablene er på intervall/forholdstallsnivå. Både den avhengige variabelen deltakelse, og de uavhengige variablene for ytre press og motivasjon er på ordinalnivå. Det som kjennetegner variabler på ordinalnivå er at de er gjensidig utelukkende og har en logisk rangering. Variablene i denne oppgaven er ikke normalfordelte, og den avhengige variabelen er spesielt skjevfordelt. På grunn av variablenes skalanivå og fraværet av normalitet, vil denne oppgaven basere seg på ikke-parametriske analysemetoder. Slike analysemetoder har ikke like strenge forutsetninger og setter ikke frem antakelser om den underliggende populasjonsdistribusjonen.

En bivariant analyse er godt egnet til å studere hypotesene fremsatt i kapittel to, siden en slik analyse er en undersøkelse av sammenhengen mellom to variabler. Konkret skal krysstabeller benyttes. En krysstabell viser den samlede frekvensdistribusjonen for to variabler (Argyrous, 2011). På denne måten kan jeg studere sammenhenger mellom en avhengig og en uavhengig variabel. Siden både uavhengig og avhengig variabel er på ordinalnivå kan krysstabellene avdekke et eventuelt mønster på samvariasjon mellom de to variablene. Denne metoden er ikke like sofistikert og fleksibel som andre analysemetoder, men den er adekvat til å beskrive tendensene i datamaterialet. For å gjøre de ulike cellene i krysstabellen lettere å sammenligne, for å på denne måten studere samvariasjon, prosentueres andelene i de ulike gruppene med hensyn på den uavhengige variabelen.

I tillegg til å benytte krysstabeller, ønsker jeg å benytte en alternativ metode som kan bekrefte eller avkrefte slutningene. En mye brukt testobservator er kjikkvarattesten, som stiller få krav til det underliggende datamaterialet. Testen bekrefter eller avkrefter om det er en sammenheng mellom kolonne og rekkevariabel. En av forutsetningene for å benytte testen er at det forventende antallet i hver celle i tabellen er større/lik 5. I større tabeller ($>2 \times 2$) justeres dette til 1, så lenge ikke flere enn 20 % av cellene har en forventet verdi <5 (Linnerud, 2004). Dette kravet er ikke oppfylt, og kjikkvarattesten velges derfor bort.

Assosiasjonsmål (measure of association) vil bli benyttet, og blir kalkulert i forbindelse med krysstabellene for å gi en kvantitativ presisjon av eventuelle sammenhenger som observeres visuelt. Disse målene beskriver evnen en variabel (den uavhengige) har for å forutsi en annen variabel (den avhengige). Det finnes flere ulike assosiasjonsmål som kan deles inn i to hovedkategorier. De *asymmetriske* målene tar hensyn til hva som er avhengig og uavhengig variabel i kalkuleringen, mens de *symmetriske* ikke gjør dette. Det kalkuleres en

verdi mellom -1 og 1, der negativt fortegn betyr en negativ assosiasjon mellom variablene mens et positiv fortegn betyr en positiv assosiasjon. Desto høyere verdi, desto sterke er assosiasjonen.

Det gis ingen klare retningslinjer i litteraturen om hvilket mål so mer mest hensiktsmessig i hvilken sammenheng, siden alle målene vil vise de samme tendensene. Jeg velger derfor å ta utgangspunkt i det asymmetriske målet Somers d (siden jeg har en formening om hva som er avhengig og uavhengig variabel), men kalkulerer også to andre PRE (proportionate reduction in error) assosiasjonsmål som er beregnet for variabler på ordinalnivå; Gamma og Kendall's tau-b.

Gamma er et symmetrisk mål, og på grunn av måten den blir beregnet på (tar ikke hensyn til "tied ranks") gir den ofte det høyeste styrkenivået av de ordinale målene. I tillegg kan Gamma gi en perfekt assosiasjon mellom variablene selv om dette ikke forekommer. Dette kan skje om mønstrene i dataene ikke er konsistente/jevne. På grunn av dette vil Gamma kun beregnes der forutsetningen om konsistente sammenhenger er oppfylt. *Kendall's tau-b* er også et symmetrisk assosiasjonsmål. Denne benyttes når krysstabellene består av like mange rader som kolonner, som er tilfelle i denne utredningen. Om ikke dette hadde vært tilfelle er Kendall's tau-c et mer hensiktsmessig mål. Kendall's tau-b målet gir ut noe lavere verdier enn Gamma, siden denne tar hensyn til "tied ranks". I tillegg vil jeg som skrevet over også benytte *Somers d*, som det ved beregning av tar hensyn til "tied ranks" på den avhengige variabelen.

En sterk assosiasjon i en bivariat tabell, betyr dessverre ikke at det finnes en enkel direkte sammenheng mellom de to variablene. For å studere denne muligheten utvides tabellene, ved å kontrollere for hvordan en tredje variabel påvirker den opprinnelige assosiasjonen. Det er tre mulige utfall av denne utvidelsen; en kan finne at det fortsatt finnes en direkte effekt, at det forekommer en spuriøs forbindelse, eller at det er en moderering eller medieringseffekt. Bekreftelsen på en direkte forbindelse forekommer når en generer partielle tabeller, og verdien på assosiasjonsmålet er tilnærmet likt som det originale. Finnes det ikke en direkte effekt, finnes det ingen enkel måte å studere hva slags forbindelse det er mellom variablene. På grunn av ordlyden i hypotesene og det begrensede datamaterialet som er tilgjengelig vil eventuelle funn fra denne øvelsen ikke analyseres noe statistisk videre.

3.7 Reliabilitet og Validitet

Jeg vil her evaluere den valgte metoden for empirisk analyse med fokus på reliabilitet og validitet.

3.7.1 Validitet

Validitet beskriver hvor godt (eller relevant) data representerer det fenomenet som skal undersøkes (Johannessen, 2010). Det kan skilles mellom intern validitet og ekstern validitet. Ekstern validitet innebærer at studiens resultater lar seg generalisere til andre grupper og sammenhenger. Denne utredningen har ikke til formål å generalisere funnene til noen større sammenheng utover utvalget i denne studien. Ekstern validitet vil derfor ikke bli kommentert noe videre.

Intern validitet i eksperimentell forskning omhandler om det har blitt trukket en korrekt slutning om kausaliteten i en undersøkelse (Svartdal), altså om årsaksforholdet er gyldig eller holdbart. I denne utredningen forsøker jeg ikke å avdekke kausalitetsretninger. I stedet for å benytte denne snevre forståelsen av intern validitet, utvides begrepet til å fokusere på om de sammenhenger mellom variablene funnet i utredningens empiriske resultater stemmer overens med virkeligheten.

En nødvendig forutsetning og en sentral forutsetning for intern validitet er *begrepsvaliditet*. De begrepene som inngår som variabler i den empiriske undersøkelsen må stemme overens med de teoretiske begrepene de er bygget på. For å sikre høy begrepsvaliditet er det avgjørende at begrepene er operasjonalisert på en hensiktsmessig måte. En mye brukt skala (LLOS- AMS) er brukt som utgangspunkt for å sikre dette. Denne benytter flere påstander for å måle hvert enkelt begrep, for å få på denne måten sikre at alle nyansene i det aktuelle begrepet fanges opp. Skalaen som er brukt som utgangspunkt har på andre språk vist seg å ha tilfredsstillende begrepsvaliditet (se eksempelvis (Shaikholeslami og Khayyer, 2006; Noels, 2005; Fairchild et al., 2005; Grouzet et al., 2006)). Skalaen er oversatt til norsk av en to-språklig person som er kjent med fagterminologien, som har bidratt til at påstandene ikke har mistet nyanser i oversettelsen fra engelsk til norsk. Dette er med på å sikre høy begrepsvaliditet. Dessverre har de varierende norskkunnskapene til respondentene ført til utfordringer i forhold til forståelse av nyansene i påstandene/spørsmålene. Dette reduserer

begrepsvaliditeten, og kan redusere kvaliteten på eventuelle funn. For å prøve å motvirke denne effekten ble tolk benyttet når spørreundersøkelsen ble gjennomført.

Statistisk konklusjonsvaliditet beskriver i hvilken grad de konklusjonene en kommer frem til om relasjonene i datamaterialet er rimelige. I denne studien vil dette si om den målte kovariasjonen i relasjonen mellom de ulike variablene er reelle. Om dette er tilfelle, kan studien trekke meningsfulle empiriske konklusjoner om kovariasjonen. Dette kan testes ved hjelp av partielle krysstabeller, hvilket vil bli gjort der det er hensiktsmessig i denne utredningen.

3.7.2 Reliabilitet

Reliabilitet beskriver om man ved gjentatte målinger med samme måleinstrument får det samme resultatet (Ringdal, 2013). Reliabilitet beskriver med andre ord metodens pålitelighet og hvor robust undersøkelsen er.

Saunders (2016) beskriver fire trusler mot pålitelighet, dette er observasjonsfeil, observasjonspartiskhet, deltakerpartiskhet og deltakerfeil. Observasjonsfeil og observasjonspartiskhet er relatert til at en misforstår eller feiltolker svarene respondentene har gitt. Dette medfører at en tolker svarene feil i forhold til hva som var respondentenes intensjon. I spørreundersøkelsen i denne studien er det brukt lukkede svaralternativer, som besvares ved avkrysning. Dette gjør det vanskelig å feiltolke svarene. Jeg velger derfor å se bort i fra observasjonsfeil og observasjonspartiskhet.

En annen trussel mot reliabilitet er *deltakerpartiskhet*, som beskrives ved at respondentene besvarer spørsmålene slik de tror jeg/læreren/andre ønsker at de skal besvares. Dette er vanskelig å utelukke fullstendig fra spørreundersøkelsen. Likevel vil denne utfordringen gjelde for alle spørsmålene, så en kan forvente at de interne sammenligningene er pålitelige. For å redusere denne trusselen har respondentene besvart undersøkelsen anonymt, og fått opplyst at deres svar ikke vil påvirke deres videre studieløp. *Deltakerfeil* er knyttet til variasjoner som et resultat av tid og sted da undersøkelsen fant sted. Denne trusselen mot pålitelighet er også vanskelig å eliminere fullstendig, men jeg har ikke fått noen tilbakemeldinger fra lærerne som gjennomførte undersøkelsen om noen hendelser som bør tas hensyn til.

I forbindelse med deltakerfeil og deltakerpartiskhet er *test-retest reliabilitet* relevant. Test-retest reliabilitet reflekterer i hvilken grad undersøkelsen kan reproduseres med innsamling av de samme data med det samme måleinstrumentet på et senere tidspunkt. Om måleinstrumentene er formulert i tråd med den intensjonen de skal ha, og formuleringene er klare og presise for respondentene vil sannsynligvis test-retest reliabiliteten styrkes. I denne studien benyttes en spørreundersøkelse. Dette er med på å øke test-retest reliabiliteten siden formatet er fastlagt og respondentene svarer på faste lukkede spørsmål.

En nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for høy begrepsvaliditet gjennomgått i avsnittet over er høy reliabilitet. Da er det aktuelt å teste måleinstrumentenes interne konsistens. Dette kan måles ved bruk av alpha koeffisienten, som gir et mål på hvor korrelegert indikatorene som inngår i det sammensatte målet er. Cronbach Alpha er et mye brukt størrelse på dette, og har vist seg å være tilfredsstillende for indeksene brukt i denne oppgaven. Det er likevel viktig å påpeke at selv om det forekommer høy intern konsistens, så gir ikke dette noen garanti for at det sammensatte målet beskriver det begrepet som ønskes å måles. Omtrent like spørsmål vil generere omtrent like svar, noe som vil medføre at variablene vil være meget høyt korrelert med hverandre (Eikemo og Clausen, 2012). I denne utredningen er dette være en utfordring siden respondentene ikke har gode nok norskkunnskaper til å sjeldne de ulike nyansene i de ulike påstandene og dermed har svart ”for likt” på noen av påstandene. Dermed kan intern konsistens være høy, mens begrepsvaliditeten er truet.

Oppsummert så er den indre validiteten i utredningen svekket. Høy intern validitet forutsetter høy begrepsvaliditet, men begrepsvaliditeten må anses som svekket i denne utredningen. Studien måler motivasjon, men får ikke med seg alle de falsetter som faktisk inngår i begrepene. Dette er en svakhet med utredningen, og vil begrense muligheten en har til å stole på funnene og konklusjonen . Jeg har ingen forutsetninger for å anta noe annet enn at reliabiliteten er tilfredsstillende.

4. Emprisk analyse

I dette kapitlet skal jeg analysere dataene innsamlet og teste hypotesene fremstilt i kapittel 2. Kapitlet starter med en deskriptiv analyse av dataene, for å gi et innblikk på hvem respondentene er og hvilken fordeling det er på dem. Videre vil det bli foretatt en gjennomgang av hvordan de uavhengige variablene er tilrettelagt for analyse, og en beskrivelse av dem. Jeg vil deretter ta for meg hypotesene hver for seg og teste om de stemmer med dataene innsamlet. Kapitlet avslutter med en oppsummering.

4.1 Tilrettelegging, beskrivelse og bearbeiding av datamaterialet

Jeg vil her foreta en nærmere gjennomgang av hvordan datamaterialet har blitt bearbeidet for analyse. Det vil også bli gitt en beskrivelse av respondentene og variablene som skal analyseres.

4.1.1 Faktoranalyse

En faktoranalyse blir foretatt for å undersøke forholdene mellom påstandene i del tre av spørreundersøkelsen (se vedlegg 2), med det formål å definere hvilke items (påstander) som skal inngå i hver indeks for hver variabel. Disse indeksene skal brukes til å analysere hypotesene fremsatt. De ulike påstandene representerer en delkomponent i et av de teoretiske begrepene studien ønsker å måle, dette er fire motivasjonsvariabler (selvbestemmende former for motivasjon) og en variabel for ytre press. Jeg har med dette en formening om hvilke items som skal inngå i hver indeks, som medfører at jeg gjennomfører en bekreftende faktoranalyse.

Selve faktoralysen er en matematisk prosedyre brukt til å identifisere samvariasjon i et stort sett av observerte variabler, for å så gjennom datareduksjon gruppere disse til faktorer med like karakteristikker (Pett, 2003). Dette betyr at faktoranalyse er en prosedyre som leter etter strukturer i datamaterialet som beveger seg i samme retning, og som dermed kan antas å knyttes til en bakenforliggende faktor. Analysen gjør i hovedsak to ting, den finner ut hvor mange bakenforliggende faktorer datamaterialet kan reduseres til, og viser hvordan datamaterialet kan kombineres til ulike faktorer. En faktor er her en klynge av observerte

variabler som representerer en spesifikk underliggende dimensjon av en konstruksjon, som en klart kan skille fra andre faktorer inkludert i løsningen (Tabachnick, 2014).

Det finnes flere ulike metoder for å trekke ut faktorer. Utredningen benytter en prinsipal-komponent analyse, da denne ikke stiller noen krav til underliggende strukturer i dataene. Når metode for uttrekning er valg, bør en rotere løsningen. Hensikten med roteringen er å forenkle faktorstrukturen, slik at man lettere kan tolke resultatene. De finnes to hovedtyper rotasjonsmetoder; orthogonal og oblique rotasjon. Denne studien baserer seg på en orthogonal rotasjon, siden jeg antar at det ikke er høy korrelasjon mellom faktorene. Konkret er en varmix rotasjon valgt, som innebærer at en minimerer kompleksiteten i faktorene ved å maksimere variansladningen på hver faktor (Tabachnick, 2014).

Jeg benytter scree-plot og eigenvalues (egenverdi) for å bestemme hvor mange faktorer som skal skilles ut. I scree-plotet vises egenverdi plottet opp mot hver variabel. Her er hensikten å finne knekkpunktet (point of inflexion), og antall faktorer det er hensiktsmessig å skille ut ligger til venstre for dette punktet. Egenverdien representerer mengden av total varians som blir forklart av hver faktor. Det er her vanlig å benytte Kaiser kriteriet, som sier at en skal skille ut de faktorer med egenverdier på en eller mer. I henhold til operasjonaliseringen av begrepene, er det ønskelig å skille ut fem faktorer, men både scree-plottet og tabellen med egenverdier (se vedlegg 3 (punkt 1.1-1.2)) indikerer en fire faktor løsning. Videre forsøk på å skille ut flere faktorer fører til at de ulike itemsene separerer seg på en slik måte som gjør det umulig å teste hypotesene. Derfor ble fire faktorer ekstrahert. Det kan være flere årsaker til dette, men en nærliggende forklaring er at respondentene ikke oppfattet alle nyansene i påstandene på grunn av språkutfordringene.

De fire indeksene skilt ut, og som dermed skal benyttes for å teste hypotesene kan beskrives som følger:

- **"YtrepressIdag"** (påstand 5 og 10). Denne kan oppsummeres som press til å delta i norskopplæringen *i dag*. Enten fordi de må i henhold til loven, eller for å få utbetalt støtte.
- **"YtrepressFremtid"** (påstand 2, 7, 17 og 20). Denne kan oppsummeres som mer indirekte ytre grunner til deltakelse. Deltakelse medfører bedre jobb/utdannelse eller oppholdstillatelse senere.

- **”Motivasjon1”** (påstand 1, 3, 8, 9, 11, 15, 18). Denne består av motivasjon til å forstå og motivasjon til å kunne norsk (identifisering). Eks ”jeg deltar fordi jeg liker å lære meg kunnskap om nordmenn og hvordan de er” og ” Jeg deltar fordi jeg tror det er viktig å kunne snakke noe norsk”.
- **”Motivasjon2”** (påstand 4, 6, 13, 14, 16 og 19). Denne består av motivasjon til å beherske og til stimulering. Eks ”jeg deltar på grunn av gleden jeg opplever ved å bli flinkere i norsk” og ”jeg deltar på grunn av den gode følelsen jeg opplever når jeg snakker norsk”.

For å kunne benytte indeksering er det viktig at det er høy intern konsistens mellom itemsene som inngår i faktoren. Intern konsistens er et mål på hvor godt komponentene i et instrument passer sammen (Pett, 2003). Et mye brukt mål på dette er Cronbach Alpha, der en verdi på over 0,7 regnes som tilfredsstillende (Eikemo og Clausen, 2012). Alle indeksene har høy intern konsistens med verdier på henholdsvis; YtrepressIdag (0,740), YtrepressFremtid (0,921), Motivasjon1 (0,940) og Motivasjon2 (0,888) (se vedlegg 3 (punkt 2.1-2.3)).

4.1.2 Beskrivelse av respondentene

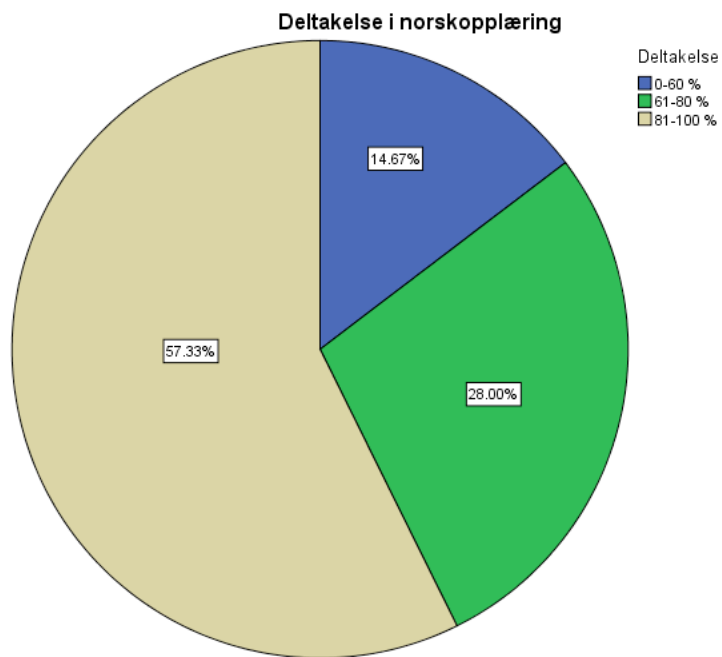
Det innsamlede datamaterialet består av 80 utfylte spørreskjemaer av en populasjon på 162. Alle skjemaer med minst ett manglende svar ble ekskludert (listwise exlusion), datamaterialet etter ekskludering består av 75 besvarelser.

Tabell 4.1: beskrivelse av respondentene.

Demografiske karakteristikker	Antall	Prosent %
Kjønn		
- mann	34	45,3
- Kvinne	41	54,7
Utdannelse		
- Mindre enn grunnskole	17	22,7
- Grunnskole	16	21,3
- Videregående	19	25,3

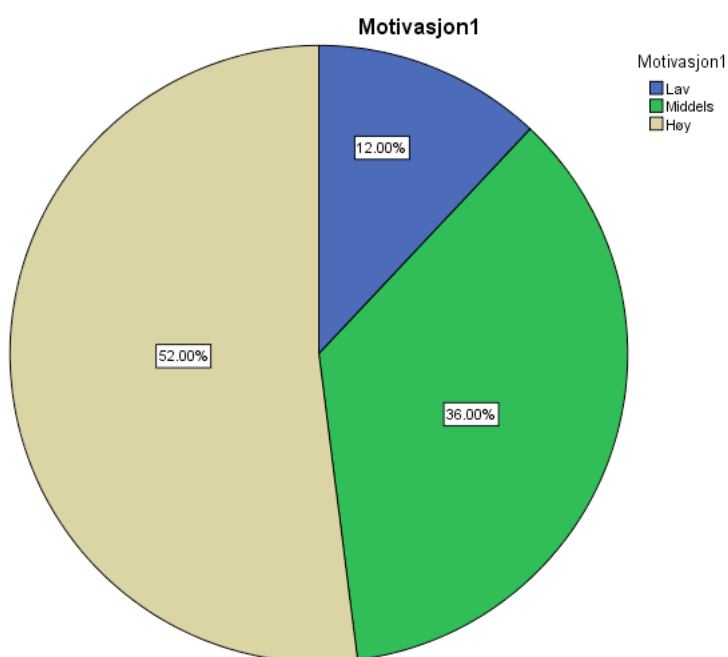
- Høgskole/universitet	23	30,7
Fødested		
- Midtøsten	38	50,7
- Afrika	30	40
- Asia	7	9,3
Lengde på opphold		
- Opptil et år	9	12
- Fra ett år til 2 år	32	42,7
- 2 år eller lengre	33	44
Familiegjenforening		
- Ja	31	41,3
- Nei	44	58,7
Barn		
- Ja	50	66,7
- Nei	25	33,3
Sivilstatus		
- Gift eller samboer	54	72
- Er ikke gift eller har samboer	21	28
Alder		
- Opp til 33	31	41,3
- 34-44	35	46,7
- 45 eller eldre	9	12

Av de 75 respondentene er det noen flere kvinner enn menn. Ca 50 % kommer fra Midtøsten, 40 % fra Afrika og resten fra Asia. Mange har kommet til landet gjennom familiegjenforening (41,3 %), og flertallet av respondentene har barn, og er gift eller har samboer.

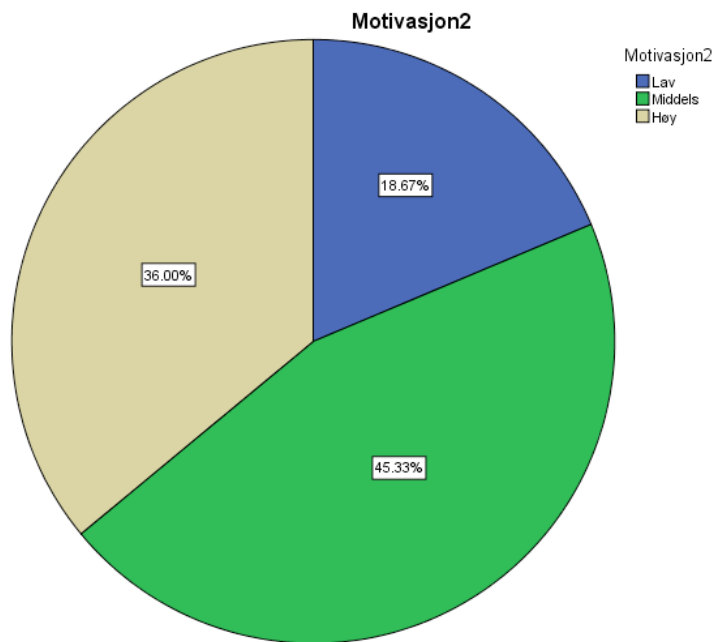
Figur 4.1: Deltakelse i norskopplæring

Figur 4.1 viser at ca 57 % av respondentene opplyser at de har 81-100 % deltakelse. Det var kun to respondenter som opplyste at de hadde deltakelse fra 0-40 %. Kategorien 0-40 % og 41-60 % ble derfor kollapset til en kategori. I videre analyse vil 81-100 % deltakelse beskrives som høy deltakelse, 61-80 % som middels deltakelse og 0-60 % som lav deltakelse.

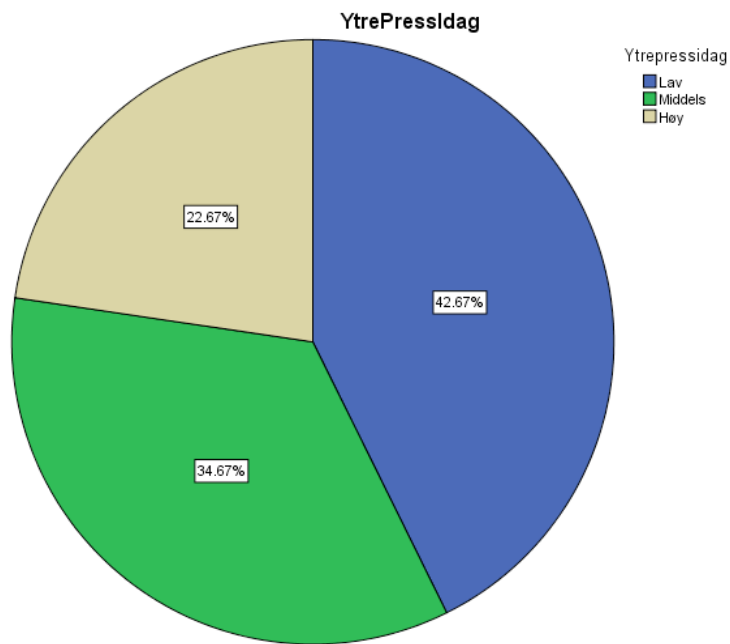
Figur 4.2: Fordeling av motivasjon1.

52 % av respondentene oppgir høy score på variabelen motivasjon1 (se figur 4.2). Dette vil si at de er motiverte til å delta i norskopplæringen på grunn av nytten ved å kunne språket, og/eller kunne lære om nordmenn og deres kultur. Kun en liten gruppe (12 %) oppgir har lav score på motivasjon1. Lav motivasjon er her definert som verdier i område1-2, middels fra 3-4 og høy fra 5-7.

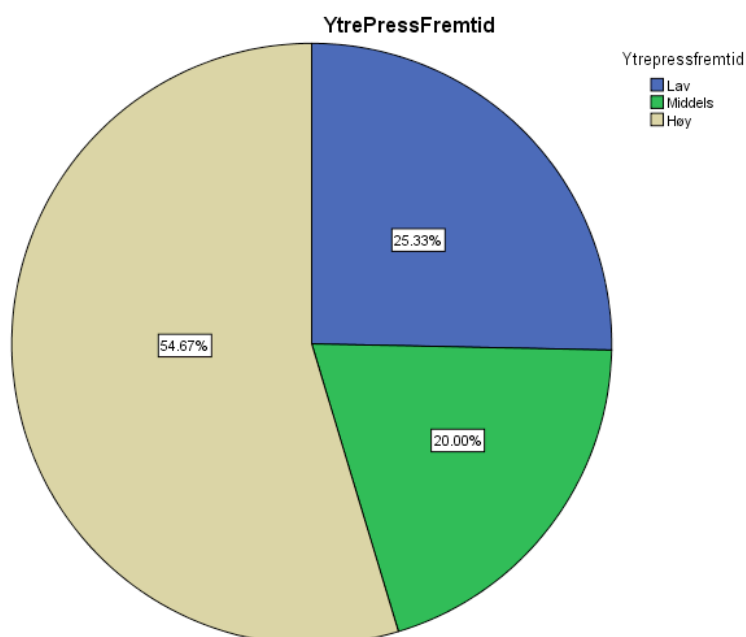
Figur 4.3: Fordeling av motivasjon2

Motivasjon2 beskriver motivasjon til å prestere og bli stimulert. 36 % oppgir høy score på motivasjon2 (se figur 4.3). Respondentene oppgir generelt noe lavere score på motivasjon2 enn på motivasjon1. Ved første øyekast kan dette tyde på at det å delta for å lære seg språket i seg selv og/eller lære om den norske kultur er viktigere faktorer enn motivasjon til å beherske/bli stimulert.

Figur 4.4: Fordeling av ytrepressidag

Kun 23 % oppgir at de opplever et sterkt press til å delta i norskopplæringen av grunner som at de må i henhold til loven, eller for å få utbetalt støtte. Den største andelen (43 %) oppgir lav score på denne variabelen. Her er lav score verdier i område 1-2, middels fra 3-4 og høy fra 5-7.

Figur 4.5: Fordeling av ytrepressfremtid

Figur 4.5 viser at ca 55 % av respondentene oppgir høy score på variabelen ytrepressfremtid, som vil si at de opplever et press til å delta i norskopplæringen på grunn av eventualiteter i fremtiden. Dette kan for eksempel være for å få oppholdstillatelse senere eller en utdanning/job. Ved første øyekast kan det tyde på at respondentene i større grad deltar i norskopplæringen på grunn av et fremtidig press, heller enn et press fra eventualiteter i dag.

4.2 Hypotesetesting

Jeg skal i dette delkapittelet studere hypotesene fremsatt i kapittel 2. Disse er som følger:

3. Mer selvbestemmende former for motivasjon er positivt relatert til deltakelse i norskopplæring
4. Oppfattet ytre press er positivt relatert til deltakelse i norskopplæring

I første hypotese skal jeg studere sammenhengen mellom variabelen motivasjon1 og deltakelse, og motivasjon2 og deltakelse. I andre hypotese skal jeg studere sammenhengen mellom variabelen ytrepressidag og deltakelse, og variabelen ytrepressfremtid og deltakelse. Jeg benytter som beskrevet i metodekapittelet krysstabeller og assosiasjonsmål til dette formålet. Det asymmetriske assosiasjonsmålet Somers d beregnes sammen med de symmetriske målene Kendall's tau-b og Gamma. Tabellene med resultatet fra beregningene av assosiasjonsmålene er ikke inkludert i teksten, men finnes i vedlegg 3 (punkt 3.1-3.4). Der det er hensiktsmessig vil det det også inkluderes kontrollvariabler for å studere sammenhengene ytterligere.

Det er etablert tre kategorier for hver av de uavhengige variablene ytre press/motivasjon, og tre kategorier for deltakelse, etablerer dermed krysstabeller med 3x3 celler. Når en skal tolke sammenhenger i krysstabeller ser en generelt etter to trekk; mønstre og styrke (Argyrous, 2011). Siden alle variablene er på ordinal nivå er det mulig å studere om forholdet har en positiv eller negativ retning. Den uavhengige variabelen plasseres i kolonnene, mens den avhengige plasseres på radene. I tillegg til å se på frekvensene i hver enkelt celle, prosentuering disse også, for å kunne sammenligne på tvers av cellene. Hovedregelen for prosentuering er å prosentuerer med basis i de uavhengige variablene (Ringdal, 2013).

4.2.1 Hypotese 1

Motivasjon1 og deltakelse

Tabell 4.1: Sammenhengen mellom motivasjon1 og deltakelse-Frekvens

Deltakelse	Motivasjon1			Totalt
	Lav	Middels	Høy	
0-60 %	9	2	0	11
61-80 %	0	18	3	21
81-100 %	0	7	36	43
Totalt	9	27	39	75

I tabell 4.1 ser vi sammenhengen mellom motivasjon1 og deltakelse. Variabelen motivasjon1 består av indre motivasjon til å forstå (eks; jeg deltar fordi jeg liker å lære meg kunnskap om Norge og nordmenn) og identifisert regulering (eks: Jeg deltar fordi jeg tror det er viktig å kunne noe norsk). Av tabellen ses en tydelig tendens. De som har høy motivasjon, har også høy deltakelse. De som oppgir middels motivasjon har middels deltakelse (61-80 %), mens de med lav motivasjon også har lav deltakelse. Dette antyder støtte til hypotese 1, om at selvbestemmende former for motivasjon (her representert ved identifisert regulering og indre motivasjon-å forstå) er positivt relatert til deltakelse.

Utfordringen med å kun basere seg på frekvens(kryss)tabell er at det totale antallet i de ulike gruppene ikke er like. For å kompensere for dette og øke muligheten til å vise mulige sammenhenger beregnes også relative frekvenser (kolonne frekvenser).

Tabell 4.2: Sammenhengen mellom motivasjon1 og deltakelse i prosent

Deltakelse	Motivasjon1			Totalt
	Lav (n= 9)	Middels (n=27)	Høy (n=39)	
Lav	100 %	7 %	0	15 %
Middels	0	67 %	8 %	28 %
Høy	0	26 %	92 %	57 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100

I tabellen over er modalcellene markert med rødt. Modalcellen er den cellen med den høyeste frekvensen i en kategori (Argyrous, 2011).

En ser av tabellen (tabell 4.2) at tendensen fra frekvens(kryss)tabellen holder stand. Alle de med lav motivasjon har lav deltakelse (100 %). Av de med middels score på motivasjon har 67 % også middels deltakelse, mens 92 % av de med høy motivasjon også har høy deltakelse. Kan dermed bekrefte at det er en sammenheng mellom motivasjon1 og deltakelse og at denne er positiv.

I hver kolonne innehar modalcellene en stor andel av antall mulige verdier i kolonnen (fra 67-100 %), som indikerer at den positive sammenhengen som er funnet er sterk. I tillegg til å se på styrke på sammenhengen, kan en ved å se på modalcellene studere om sammenhengen er konsistent (consistency). I tabell 4.2 er alle modalcellene ordnet langs en positiv diagonal, slik at det er en jevn progresjon gjennom hele rekken av variabler. Det er da en konsistent sammenheng mellom motivasjon1 og deltakelse.

Konklusjonen fra å studere krysstabellene er dermed at det er en sterk positiv sammenheng mellom motivasjon1 og deltakelse.

Jeg ønsker videre også å studere assosiasjonsmål. Dette er deskriptiv statistikk som kan kvalifisere sammenhengen mellom to variabler (Argyrous, 2011). Altså; disse målene indikerer i kvantitative termer i hvilken grad en endring i verdien på en variabel er relatert til en endring i verdien på den andre variabelen. En verdi beregnes for hvert av assosiasjonsmålene, og denne verdien vil ligge i område -1 til 1. Ved perfekt positiv/negativ assosiasjon er verdien 1/-1, ved beregnet verdi 0 er det ingen relasjon mellom de to variablene. Alle tre assosiasjonsmål beregnet viser en sterk positiv assosiasjon mellom de to variablene med positive verdier mellom 0,787-0,986, $p < 0.001$ (se vedlegg 3 (punkt 3.1)). Dette bekrefter funnene fra krysstabellen.

Jeg tester sammenhengen videre ved å kontrollere funnet for flere variabler. Når introduksjonen av en tredje variabel ikke endrer den originale bivariate sammenhengen gir dette bevis på at den enkle direkte modellen er passende måte å karakterisere sammenhengen på. Jeg velger å inkludere kontrollvariabelen kjønn, men kunne også ha valgt å inkludere en av de andre bakgrunnsvariablene (eks fødested eller utdanning). Denne er valgt ut av hovedsakelig to årsaker. Først og fremst så har andre rapporter (Enes og Wiggen, 2016) funnet en sammenheng mellom kjønn og måloppnåelse i introduksjonsprogrammet. Mange

faktorer spiller så klart inn på måloppnåelse i introduksjonsprogrammet, men antakelsen er at denne bakgrunnsvariabelen også kan ha en effekt på deltakelsen i programmet. Den andre grunnen til at det kun kontrolleres for kjønn og ingen bakgrunnsvariabler, er at det er viktig at det forekommer et positivt antall observasjoner i flest mulig av cellene i krysstabellen når partielltabellene og de tilhørende assosiasjonsmålene skal beregnes. Om dette ikke er tilfelle, kan det medføre at det gis et ukorrekt bilde av sammenhengen mellom variablene. Siden datamaterialet i denne studien er begrenset, er dette vanskelig å få til om en skal benytte en kontrollvariabel med mange kategorier. Variabelen kjønn har to kategorier, og det er en relativ jevn fordeling mellom de to kategoriene.

De nye verdiene på assosiasjonsmålene for de nye partielle tabellene er nesten akkurat de samme som for den originale tabellen (se tabeller i vedlegg 3 (punkt 3.1.1)) og varierer i området 0,786-0,983, $p < 0,001$. Altså, uansett hvilket kjønn respondenten har, holder den direkte sammenhengen mellom motivasjon1 og deltakelse.

Konkluderer med dette at motivasjon1 er positivt relatert til deltakelse, der motivasjon1 består av de to begrepene identifisert regulering og indre motivasjon til å forstå.

Motivasjon2 og deltakelse

Tabell 4.3: Sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse - frekvens

Deltakelse	Motivasjon2			
	Lav	Middels	Høy	Totalt
0-60 %	10	1	0	11
61-80 %	1	16	4	21
81-100 %	3	17	23	43
Totalt	14	34	27	75

Tabell 4.3 viser en positiv sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse. Motivasjon2 er her sammensatt av indre motivasjon til å prestere (eks; jeg deltar på grunn av jeg opplever ved å bli flinkere i norsk), og indre motivasjon til å bli stimulert (eks; jeg deltar på grunn av den gode følelsen jeg kjenner når jeg hører noen snakke norsk).

Tabell 4.4: Sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse i prosent

Deltakelse	Motivasjon2			Totalt
	Lav	Middels	Høy	
0-60 %	72 %	3 %	0 %	15 %
61-80 %	7 %	47 %	15 %	28 %
81-100%	21 %	50 %	85 %	47 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %

I tabell 4.4 over er frekvensene prosentuert med bakgrunn i den uavhengige variabelen. Cellene markert med rødt representerer modalcellene. 72 % av de med lav motivasjon har også lav deltakelse, 85 % av de med høy motivasjon har også høy deltakelse. Av de med middels score på motivasjon, fordeler de seg nesten jevnt mellom middels deltakelse (61-80 %) og høy deltakelse (81-100 %). Dette antyder en positiv sammenheng mellom de to variablene, men sammenhengen det er ikke perfekt konsistent, siden effekten ikke beveger seg jevnt nedover i diagonalen. Konkluderer med bakgrunn i krysstabellene med en positiv, men moderat sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse.

Assosiasjonsmålene bekrefter konklusjonen (se tabeller i vedlegg 3 (punkt 3.2)). Her er det ikke relevant å beregne assosiasjonsmålet Gamma, siden forholdet mellom de to variablene ikke er konsistente, og dette da vil gi et skjevt resultat. Både Somers d og Kendall's tau-b viser en moderat positiv sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse med verdier på hhv 0.562 og 0,535, $p < 0,001$. Antakelsen fra å studere frekvens(kryss)tabellen bekreftes med dette, og det finnes en positiv sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse.

Kontrollerer på samme måte som ved motivasjon1 og deltakelse for kjønn (se vedlegg 3 (punkt 3.2.1)). Assosiasjonsmålene er tilnærmet like etter å ha inkludert kontrollvariabelen, med beregnede verdier i område 0,519-0,573, $p < 0,001$. Dette styrker funnet. Jeg konkluderer med dette at det er en positiv sammenheng mellom motivasjon2 og deltakelse, der motivasjon2 består av indre motivasjon til å beherske og indre motivasjon til å bli stimulert.

4.2.2 Hypotese 2

YtrepressIdag og deltakelse

Tabell 4.5: Sammenheng mellom ytrepressidag og deltakelse - frekvens

Deltakelse	Ytrepressidag			Totalt
	Lavt	Middels	Høyt	
0-60 %	2	4	5	11
61-80 %	10	5	6	21
81-100 %	20	17	6	43
Totalt	31	26	18	75

Av tabell 4.5 kan vi lese at totalt har 41,3 % (31/75) oppgitt at de opplever liten grad av ytrepress, og 34,6 % (26/75) et middels press. Det er i tabellen ikke mulig å se et klart samvariasjonsmønster mellom variabelen ytrepressidag og deltakelse.

Tabell 4.6: Sammenheng mellom YtrepressIdag og deltakelse i prosent

Deltakelse	Ytrepressidag			Totalt
	Lav	Middels	Høy	
0-60 %	6 %	15,4 %	30 %	15 %
61-80 %	31 %	19,2 %	35 %	28 %
81-100 %	63 %	65,4 %	35 %	57 %
Totalt	100 %	100 %	≈ 100 %	100 %

Tabell 4.6 over viser de relative frekvensene prosentuert med bakgrunn i variabelen ytrepressidag. Modalcellene er markert med rødt. Det forekommer ikke et tydelig mønster på samvariasjon i krysstabellen. Om det er en sammenheng mellom de to variablene, kan det se ut som om den er negativ heller enn positiv.

For å dobbeltsjekke resultatene fra krysstabellene kalkuleres assosiasjonsmålene Somers d og Kendall's tau-b. Somers d og Kendalls tau-b gir ut verdier på henholdsvis -0,203 og

-0,191, med $p = 0.065$. Dette antyder en negativ assosiasjon mellom variabelen ytrepressidag og deltakelse.

Inkluderer kjønn som kontrollvariabel, beregner partielle krysstabeller og tilhørende assosiasjonsmål. De nye verdiene på assosiasjonsmålene ligger i området -0,517 til 0,112 (se vedlegg 3 (punkt 3.3.1), der det nå er en svak positiv relasjon for kvinner mellom de to variablene, mens relasjonen er negativ for menn. Kan dermed ikke konkludere med at det er en direkte sammenheng mellom de to variablene.

Finner med dette ikke støtte til hypotese 2, om at variabelen ytrepressidag er positivt relatert til deltakelse.

YtrepressFremtid og deltakelse

Tabell 4.7: Sammenheng mellom YtrepressFremtid og deltakelse - frekvens

Deltakelse	YtrepressFremtid			Totalt
	Lavt	Middels	Høyt	
0-60 %	7	0	4	11
61-80 %	1	5	15	21
81-100 %	11	10	22	43
Totalt	19	15	41	75

Tabell 4.7 viser at over halvparten av respondentene (41/75) opplever et høyt ytrepress. Tabellen viser ikke et klart mønster mellom de to variablene.

Tabell 4.8 sammenheng mellom YtrepressFremtid og deltakelse i prosent

Deltakelse	YtrepressFremtid			Totalt
	1-2	3-4	5-7	
0-60 %	37 %	0 %	10 %	15 %
61-80 %	5 %	33 %	36 %	28 %
81-100 %	58 %	67 %	54 %	57 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %

Prosentuellerer også her med bakgrunn i variabelen ytrepress fremtid. Modalcellene er markert med rødt. Tabellen (4.8) over viser at det ikke tydelig finnes noen positiv (eller negativ) sammenheng mellom variabelen ytrepressfremtid og deltakelse.

Kontrollerer funnet fra krysstabellen ved å beregne assosiasjonsmål (se vedlegg 3 (punkt 3.4)). Både Somers d ($S=0,017$, $p=0,885$) og Kendall's tau-b ($K=0,017$, $p=0,885$) viser en svak positiv assosiasjon mellom de to variablene, som gir støtte til hypotese 2.

Inkluderer kjønn som kontrollvariabel, lager partielle krysstabeller og beregner nye assosiasjonsmål (se vedlegg 3 (punkt 3.4.1)). De nye assosiasjonsmålene ligger i området -0,151 til 0,220, der det er en negativ relasjon mellom de to variablene for kvinner, mens det er en positiv relasjon for menn. Kan med dette ikke konkludere med at det er en direkte sammenheng mellom de to variablene.

Konkluderer med dette at det er en svak positiv relasjon mellom variabelen ytrepress fremtid og deltakelse, men at en ikke kan si noe mer om forholdet mellom de to variablene. Finner med dette delvis støtte til hypotese 2.

4.3 Oppsummering

Jeg vil her gi en kort oppsummering av funnene fra den empiriske analysen.

Det ble funnet støtte til hypotese 1. Selvbestemmende former for motivasjon er positivt relatert til deltakelse. Jeg fant sterkest sammenheng mellom variabelen motivasjon1 og deltakelse. Altså identifisert regulering (respondentene identifiserer seg med at norskkunnskaper er viktige) og indre motivasjon til å forstå (det er interessant å lære om nordmenn og deres kultur). En sammenheng, dog ikke like sterk fant jeg også mellom motivasjon2 og deltakelse. Motivasjon2 består av de selvbestemte formene for motivasjon; Indre motivasjon til å beherske og til stimulering.

Det ble funnet en negativ assosiasjon mellom variabelen ytrepressidag og deltakelse. Etter å ha inkludert kontrollvariabelen kjønn, må jeg forkaste hypotesen om en direkte sammenheng mellom de to variablene. Det ble ikke funnet noen sammenheng mellom variabelen ytrepressfremtid og deltakelse ved en visuell inspeksjon av krysstabeller. Det ble funnet en svak assosiasjon (Kendall's tau-b og Somers d = 0,017) ved beregning av assosiasjonsmål. Finner med dette delvis støtte til hypotese to, oppfattet ytre press i fremtiden er positivt

relatert til deltakelse. Må forkaste antakelsen om at det er en direkte sammenheng mellom de to variablene.

5. Konklusjon og implikasjoner

5.1 Konklusjon

Formålet med denne utredningen har vært å bidra med ny kunnskap om deltakerne (flyktninger og familiegjennforente av disse) i introduksjonsprogrammet i voksenopplæringen i Telemark. Studien er avgrenset til å studere deltakere i introduksjonsprogrammet som deltar i norskopplæring. Utredningen forsøker å finne sammenhenger mellom ulike forhold ved individet selv (motivasjon) og i omgivelsene (ytre press), og om disse kan være med på å forklare hvorfor flyktningene selv mener de deltar i norskopplæring.

Studien er basert hovedsakelig på selvbestemmelsesteori, se kapittel 2.2. Med dette teoretiske bakteppe er hypotesene utledet (se kapittel 2.3.4). Antakelsen er at det finnes en positiv sammenheng mellom selvbestemmende former for motivasjon og deltakelse, og det samme type forholdet antas å forekomme mellom oppfattet ytre press og deltakelse.

5.1.1 Funn

Den empiriske analysen tyder på at selvbestemmende former for motivasjon er positivt relatert til deltakelse i norskopplæringen (se kapittel 4.3.1). På grunn av undersøkelsen utførelse (tverrsnittsdata) kan jeg ikke konkludere med noe mer presist enn at variablene er positivt relatert til hverandre. Selv om oppgaven har behandlet deltakelse som avhengig variabel og motivasjon som uavhengig, kan retningen på sammenhengen mellom de to variablene være motsatt, at økt deltakelse fører til økt motivasjon.

Videre viser den empiriske analysen kun delvis støtte til den andre hypotesen omhandlende sammenhengen mellom ytre press og deltakelse. Det finnes en svak positiv relasjon mellom variabelen ytre press fremtid og deltakelse, der ytre fremtid press blir definert som et press til å delta i norskopplæring på grunn av eksterne fremtidige eventualiteter (eks; delta for å kunne søke om oppholdstillatelse/statsborgerskap senere). Mellom variabelen ytrepress i dag og deltakelse, viste den empiriske analysen en negativ sammenheng. Heller ikke her er det på grunn av undersøkelsen utførelse mulig å konkludere med at ytre press medfører en endring i deltakelse, og at det ikke er en endring i deltakelse som fører til en endring i oppfattet ytre press. Funnene fremkommer av den empiriske analysen i kapittel 4.3.2

5.1.2 Metode for empirisk undersøkelse

Tilnærmingen i utredningen har innledningsvis vært deduktiv, da det har blitt fremsatt hypoteser utledet av teori, og hensikten har vært å teste holdbarheten i disse hypotesene. Den empiriske analysen har den motsatte tilnærmingen. Her har jeg tatt utgangspunkt i de observerte dataene med det siktemål å belyse sammenhenger mellom dem.

En kvantitativ metode er blitt brukt til å samle inn primærdata, og til å analysere de innsamlede dataene i etterkant. En slik metode er funnet hensiktsmessig fordi utredningen baserer seg på veldefinerte begreper, og forskning har vist at den gruppen mennesker utredningen studerer i større grad kan forstå enn uttrykke seg på norsk (Blom og Enes, 2015). Siden jeg har valgt å utføre undersøkelsen på norsk, er kvalitative metoder derfor mindre hensiktsmessige. Rent konkret har datainnsamlingen foregått gjennom en spørreundersøkelse besvart av et utvalg fra tre voksenopplæringer i Telemark, som representerer studieobjektet. Utvalget består av 80 respondenter av en populasjonen på 162. 5 av besvarelsene ble ekskludert på grunn av mangelfull utfylling. Datagrunnlaget består derfor av 75 besvarelser. Spørreundersøkelsen er utviklet med bakgrunn i de teoretiske begrepene utredningen er bygget på. Etter innsamlingen ble dataene registrert i en datafil og systematisert ved hjelp av koder. Dataanalysen ble gjennomført ved hjelp av krysstabeller og assosiasjonsmåler.

5.2 Begrensninger, svakheter og styrker ved undersøkelsen

Som presentert i utredningens innledning ønsker denne studien å belyse hvilke faktorer som påvirker til deltakelse i norskopplæring, med de begrepsavklaringer og begrensninger gjort i denne forbindelse. Jeg regner med at det vil være flere faktorer som kan være med å påvirke deltakelse enn de som er studert i denne utredningen. Dette er en svakhet med oppgaven.

En kritisk faktor i denne studien er intern validitet og hvorvidt studien klarer å måle det den har til hensikt å måle. En forutsetning for høy intern validitet er høy begrepsvaliditet. En styrke relatert til dette punktet er at studiens begreper er basert på etablerte teoretiske begreper. De sentrale begrepene er operasjonalisert i måleinstrumentene på en konkret måte. Likevel beror besvarelsene seg på respondentenes norskkunnskaper og tolkens evne til å oversette på en presis måte. Det innsamlede datamaterialet kan tyde på at respondentene

hadde utfordringer med å besvare spørsmålene. Så selv om jeg tror reliabiliteten i studien er høy, er begrepsvaliditeten i utredningen svekket, som svekker intern validitet. Dette begrenser igjen mulighetene til å stole på de empiriske funn og konklusjoner.

En siste svakhet med utredningen er variabelen deltakelse blir målt gjennom selvrapportering fra respondentene, og at intervallene er nokså brede. På grunn av dette vil det alltid forekomme en usikkerhet om den oppgitte deltakelse faktisk stemmer med reell deltakelse.

5.3 Implikasjoner

Utredningen har studert relasjonen mellom motivasjon og deltakelse og mellom oppfattet ytre press og deltakelse for flyktninger i norskopplæring. Med bakgrunn i at utredningen kun har basert seg på et begrenset utvalg, og at undersøkelsen er gitt på norsk med de begrensninger det har medført, gir ikke utredningen svar på om sammenhengene funnet gjelder for alle deltakere i introduksjonsprogrammet. Derfor kan det være interessant å utføre nye studier som benytter et større utvalg, og der undersøkelsen er oversatt til de ulike deltakernes morsmål.

Utredningens formål har vært å bidra med økt kunnskap om flyktninger i norskopplæring. Selv om ikke funnene direkte kan generaliseres til populasjonen, kan de bidra med innsikt og vise tendenser som er interessant for lærere i norskopplæring og for styresmaktene som utarbeider retningslinjene for introduksjonsprogrammet og norskopplæring. At flyktingene i dette utvalget er motiverte til å delta i norskopplæringen, er et positivt resultat sett i lys av at denne utredningen har fokusert på selvbestemmende former for motivasjon, og dette antyder at flyktingene er motiverte til å delta på grunn av en indre motivasjon, eller at de i alle fall identifiserer seg med at norskkunnskaper er viktig. I tillegg har annen forskning (Tronstad, 2014) vist at blant annet motivasjon er en viktig faktor for god måloppnåelse i introduksjonsprogrammet.

Det ble funnet en negativ relasjon mellom oppfattet ytre press i dag og deltakelse. Når jeg kontrollerte funnet, viste det seg at det ikke kan konkluderes med en direkte sammenheng mellom de to variablene. Datamaterialet i denne oppgaven gir meg dessverre ikke mulighet til å studere dette funnet noe videre. Det trengs mer kunnskap for å studere om det er slik at noen former for ytre press kan hemme deltakelse. Samtidig viste den empiriske analysen en

positiv sammenheng mellom oppfattet ytre fremtidig press og deltakelse. Kan det være slik at noen former for ytre press stimulerer til økt deltakelse? Når kjønn ble inkludert som kontrollvariabel, viste det seg at det er forskjeller for hvordan ytre press blir oppfattet av de ulike kjønnene. Oppgaven kan ikke konkludere med at det er forskjeller mellom kjønnene i hvordan de opplever press, eller om dette kun er spuriøse sammenhenger. Men rapporter viser at dette er en heterogen gruppe (Brochmann et al., 2017; SSB, 2016), så det er mye mulig at oppfattet ytre press kan slå ulikt ut for ulike typer flyktninger.

Litteraturliste

- Argyrous, G. 2011. Statistics for research : with a guide to SPSS. Third edition. utg. London: Sage.
- Bandura, A. 1978. The self system in reciprocal determinism. *American Psychologist*, 33(4), s 344-358.
- Blom, S. & Enes, A. W. 2015. Introduksjonsordningen - En resultatstudie, Statistisksentralbyrå (Oslo- Kongsvinger).
- Bowers, K. S. 1973. Situationism in psychology: An analysis and a critique. *Psychological Review*, 80(5), s 307-336.
- Brochmann, G., Djuve, A. B., Eriksen, T., Holmøy, E., Horst, C., Nordahl, T., Riekeles, H., Skaksen, J. R., Taraku, S., Toje, A. & Østensjø, I. 2017. Integrasjon og tillit: Langsiktige konsekvenser av høy innvandring, (Oslo).
- Dahlum, S. 2017. *Kvantitativ analyse* [Online]. https://snl.no/kvantitativ_analyse: Store norske leksikon. [Lastet ned 15 desember 2017].
- Deci, E. L. 1971. Effects of externally mediated rewards on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 18(1), s 105-115.
- Deci, E. L. & Cascio, W. F. 1972. Changes in intrinsic motivation as a function of negative feedback and threats. *Paper presented at Eastern Psychological Association Meeting, Boston*.
- Deci, E. L., Koestner, R. & Ryan, R. M. 1999. A Meta- Analytic Review of Experiments Examining the Effects of Extrinsic Rewards on Intrinsic Motivation. *Psychological Bulletin*, 125(6), s 627-668.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. 1985. *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*, New York: Plenum.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. 2000a. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self- Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), s 227-268.

- Deci, E. L. & Ryan, R. M. 2000b. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), s 227-268.
- Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G. & Ryan, R. M. 1991. Motivation and education: The self-determination perspective. *Educational Psychologist*, 26(3 & 4), s 325-346.
- Eikemo, T. A. & Clausen, T. H. 2012. *Kvantitativ analyse med SPSS : en praktisk innføring i kvantitative analyseteknikker*, 2. utg., Trondheim: Tapir akademisk forl.
- Enes, A. W. & Wiggen, K. S. 2016. Tidligere deltakere i introduksjonsordningen 2009-2013, sentralbyrå, S. (Kongsvinger-Oslo).
- Esses, V. M., Brown, R., Deaux, K. & Lalonde, R. N. 2010. Psychological perspectives on immigration. *Journal of social issues*, 66(4), s 635-647.
- Fairchild, A. J., Horst, S. J., Finney, S. J. & Barron, K. E. 2005. Evaluating Existing and New Validity Evidence for the Academic Motivation Scale. *Contemporary Educational Psychology*, 30(3), s 331-358.
- Grouzet, F. M. E., Otis, N. & Pelletier, L. G. 2006. Longitudinal cross-gender factorial invariance of the Academic Motivation Scale. *Structural equation modeling*, 13(1), s 73-98.
- Halvorsen, K. 2008. *Å forske på samfunnet: en innføring i samfunnsvitenskapelig metode*, 5. utg., Oslo: Bedriftsøkonomens forlag.
- Harackiewicz, J. M. 1979. The effects of reward contingency and performance feedback on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(8), s 1352-1363.
- Introduksjonsloven. 2004. Lov om introduksjonsordningen og norskopplæring for nyankomne innvandrere. Lov 1. september 2004.
- Johannessen, A. 2010. *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*, 4. utg., Oslo: Abstrakt.
- Kihlstrom, J. F. *The Person-Situation interaction* [Online]. Berkeley: University of California. Tilgjengelig fra: <http://socrates.berkeley.edu/~kihlstrm/PxSInteraction.htm> [Lastet ned 6 mars 2017].

- Linnerud, K. 2004. Statistisk analyse med SPSS. I: Oklevik, O. & Slettvoll, H. (red.). Sogndal: Høgskulen i Sogn og Fjordane, Avdeling for økonomi og språk.
- McEown, M. S., Noels, K. A. & Saumure, K. D. 2014. Students' self- determined and integrative orientations and teachers' motivational support in a Japanese as a foreign language context. *System*, 45(227).
- Meld.St.16. 2015-2016. Fra utenforskap til ny sjanse: Samordnet innsats for voksnes læring, Meld.St.16
- Noels, K. A. 2005. Orientations to learning german: heritage language learning and motivational substrates. *The canadian modern language review*, 62(2 (december)), s 285-312.
- Noels, K. A., Clément, R. & Pelletier, L. G. 1999. Perceptions of teachers' communicative style and students' intrinsic and extrinsic motivation. *The Modern Language Journal*, 83(1), s 23-34.
- Noels, K. A., Clément, R., Pelletier, L. G. & Vallerand, R. J. 2000. Why are you learning a second language? Motivational orientations and self-determination theory. *Language learning*, 50(1), s 57-85.
- Pett, M. A. 2003. *Making sense of factor analysis : the use of factor analysis for instrument development in health care research*, Thousand Oaks, Calif: Sage.
- Rigby, C. S., Deci, E. L., Patrick, B. C. & Ryan, R. M. 1992. Beyond the intrinsic-extrinsic dichotomy: Self-determination in motivation and learning. *Motivation and Emotion*, 16(3), s 165-185.
- Ringdal, K. 2013. *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*, 3. utg., Bergen: Fagbokforl.
- Ryan, R. M. 1982. Control and information in the intrapersonal sphere: An extension of cognitive evaluation theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(3), s 450-461.
- Ryan, R. M. & Connell, J. P. 1989. Perceived Locus of Causality and Internalization: Examining Reasons for Acting in Two Domains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(5), s 749-761.

- Ryan, R. M. & Deci, E. L. 2000. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), s 54-67.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. 2002. An overview of self-determination theory: an organismic-dialectical perspective. I: Deci, E. L. & Ryan, R. M. (red.) *Handbook of self-determination research*. Rochester, N.Y: University of Rochester Press.
- Ryan, R. M. & Grolnick, W. S. 1986. Origins and Pawns in the Classroom: Self- Report and Projective Assessments of Individual Differences in Children's Perceptions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(3), s 550-558.
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. 2016. *Research methods for business students*, 7th, Harlow: Pearson.
- Selfdeterminationtheory.org. 2017. *Theory* [Online]. Selfdeterminationtheory.org. Tilgjengelig fra: <https://selfdeterminationtheory.org/theory/>.
- Shaikholeslami, R. & Khayyer, M. 2006. Intrinsic motivation, extrinsic motivation, and learning english as a foreign language. *Psychological reports*, 99), s 813-818.
- SSB. 2016. *Innvandrere etter innvandringsgrunn, 1. januar 2016* [Online]. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvgrunn> [Lastet ned 15 januar 2017].
- Stene, T. M. & Eggen, H. H., 2016. Rundskriv til lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven), Stene, T. M. & Eggen, H. H.
- Svartdal, F. *Validitet i psykologi* [Online]. Store norske leksikon.
- Tabachnick, B. G. 2014. *Using multivariate statistics*, 6th ed., new international ed., Harlow: Pearson.
- Tronstad, K. R. 2014. Bosetting og integrering av flyktninger i Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder, (Norsk institutt for by- og regionforskning).
- Vallerand, R. J., Blais, M. R., Brière, N. M., Pelletier, L. G., Senécal, C. & Vallières, E. F. 1993. On the assessment of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education: Evidence on the concurrent and construct validity of the academic motivation scale. *Educational and psychological measurement*, 53(1), s 159-172.

- Vallerand, R. J., Pelletier, L., Brière, N. M. & Vallieres, E. F. 1992. The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and psychological measurement*, 52(4), s 1003-1017.
- Vallerand, R. J. & Ratelle, C. F. 2002. Intrinsic and extrinsic motivation: a hierarchical model. I: Deci, E. L. & Ryan, R. M. (red.) *Handbook of self-determination research*. Rochester, N.Y: University of Rochester Press.
- White, R. W. 1959. Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological Review*, 66(5), s 297-333.

Vedlegg

Vedlegg 1: Opprinnelig skala, AMS/LLOS

AMS:

1. Because with only a high-school degree I would not find a high-paying job later on.
2. Because I experience pleasure and satisfaction while learning new things.
3. Because I think that a college education will help me better prepare for the career I have chosen.
4. For the intense feelings I experience when I am communicating my own ideas to others.
5. Honestly, I don't know; I really feel that I am wasting my time in school.
6. For the pleasure I experience while surpassing myself in my studies.
7. To prove to myself that I am capable of completing my college degree.
8. In order to obtain a more prestigious job later on.
9. For the pleasure I experience when I discover new things never seen before.
10. Because eventually it will enable me to enter the job market in a field that I like.
11. For the pleasure that I experience when I read interesting authors.
12. I once had good reasons for going to college; however, now I wonder whether I should continue.
13. For the pleasure that I experience while I am surpassing myself in one of my personal accomplishments.
14. Because of the fact that when I succeed in college I feel important.
15. Because I want to have "the good life" later on.
16. For the pleasure that I experience in broadening my knowledge about subjects which appeal to me.
17. Because this will help me make a better choice regarding my career orientation.
18. For the pleasure that I experience when I feel completely absorbed by what certain authors have written.
19. I can't see why I go to college and frankly, I couldn't care less.

-
20. For the satisfaction I feel when I am in the process of accomplishing difficult academic activities.
 21. To show myself that I am an intelligent person.
 22. In order to have a better salary later on.
 23. Because my studies allow me to continue to learn about many things that interest me.
 24. Because I believe that a few additional years of education will improve my competence as a worker.
 25. For the "high" feeling that I experience while reading about various interesting subjects.
 26. I don't know; I can't understand what I am doing in school.
 27. Because college allows me to experience a personal satisfaction in my quest for excellence in my studies.
 28. Because I want to show myself that I can succeed in my studies.

LLOS:

Amotivation

1. I cannot come to see why I study a second language, and frankly, I don't give a damn
2. Honestly, I don't know, I truly have the impression of wasting my time in studying a second language
3. I don't know, I can't come to understand what I am doing studying a second language
4. Off hand, I can't think of any good reason for why I study English (Noels, 2005)

External regulation

1. Because I have the impression that it is expected of me
2. In order to get a more prestigious job later on
3. In order to have a better salary later on
4. To gain the benefits (e.g., job, money, course credit) which knowing English will provide me (Noels, 2005)
5. I'm learning English because it is the rule (Ryan og Connell, 1989)

Introjected regulation

1. To show myself that I am a good citizen because I can speak a second language
2. Because I would feel ashamed if I couldn't speak to my friends from the second language community in their native tongue
3. Because I would feel guilty if I didn't know a second language

4. Because I would feel embarrassed or ashamed if I didn't know the language (Noels, 2005)

Identified regulation

1. Because I choose to be the kind of person who can speak more than one language
2. because I think it is good for my personal development
3. because I choose to be the kind of person who can speak Norwegian
4. Because I think it is a good idea to know some Norwegian (McEown et al., 2014)
5. Because I think it is important to speak some Norwegian (Ryan og Connell, 1989)

Intrinsic motivation – knowledge

1. for the pleasure that I experience in knowing more about the literature of the second language group
2. for the satisfied feeling I get in finding out new things
3. because I enjoy the feeling of acquiring knowledge about the second language community and their way of life.

Intrinsic motivation – accomplishment

1. for the pleasure I experience when surpassing myself in my second language studies
2. for the enjoyment I experience when I grasp difficult construct in the second language
3. for the satisfaction I feel when I am in the process of accomplishing difficult exercises in the second language

Intrinsic motivation – stimulation

1. for the “high” I feel when hearing foreign language spoken
2. for the “high” feeling that I experience while speaking in the second language
3. for the pleasure I get from hearing the second language spoken by native second language speakers

Vedlegg 2: Spørreundersøkelse

Hei,

Jeg er en student som studerer strategi og ledelse på Norges Handelshøyskole. For tiden skriver jeg en masteroppgave som fokuserer på norskopplæringen som du er en del av. I oppgaven er jeg opptatt av å finne ut om det finnes en sammenheng mellom motivasjon og den enkeltes deltakelse i norskopplæring.

I den forbindelse ønsker jeg litt hjelp fra deg. Nedenfor finner du et spørreskjema, som jeg håper du kan svare på. For at resultatene av dine svar skal bli sanne, håper jeg du er ærlig når du svarer. Det er ikke mange eller veldig vanskelige spørsmål.

Du skal ikke oppgi navn, så du vil forbli helt anonym. Når du har svart på skjemaet vil det bli lagt i en konvolutt. Konvolutten forsegles så ingen andre enn jeg vil lese dine svar. Svarene du oppgir vil ikke ha noen innvirkning på din utdanning videre.

Tusen takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Marthe Asheim Underthun

Spørreskjema

Del 1: Om deg.

1. Kjønn

Kvinne ☐ Mann ☐

2. Alder

Yngre enn 18 ☐

18 – 22 ☐

23 – 28 ☐

29 – 33 ☐

34 – 38 ☐

39 – 44 ☐

45 – 49 ☐

50 – 54 ☐

Eldre enn 54 ☐

3. Fødeland

4. Er du gift eller har samboer?

Ja ☐

Nei ☐

5. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

Mindre enn grunnskole ☐

Grunnskole (ca. 7 år) ☐

Videregående (ca. 13 år) ☐

Universitet/høgskole ☐

6. Hvor lenge har du bodd i Norge?0 – 6 måneder ☐6 – 12 måneder ☐1 – 1,5 år ☐1,5 – 2 år ☐2 – 2,5 år ☐2,5 – 3 år ☐mer enn 3 år ☐**7. Har du fått opphold i Norge gjennom familiegjenforening?**Ja ☐Nei ☐**8. Har du barn?**Ja ☐Nei ☐**9. Er du med i introduksjonsordningen?**Ja ☐Nei ☐**Del 2: Fravær****10. Hvor mye fravær har du hatt siden du startet med norskopplæring?**

Fravær = alle timer og dager du har vært borte fra undervisningen, uansett grunn. Prøv å være så nøyaktig som mulig. Oppgi det prosentintervallet som passer best.

0 – 20 % av totalt antall mulige timer siden oppstart ☐

21 – 40 % av totalt antall mulige timer siden oppstart ☐

41 – 60 % av totalt antall mulige timer siden oppstart ☐

61 – 80 % av totalt antall mulige timer siden oppstart ☐

81 – 100 % av totalt antall mulige timer siden oppstart ☐

Del 3: Motivasjon og press

12. Hvorfor deltar du i norskopplæring?

Bruk svaralternativene nedenfor til å beskrive i hvilken grad følgende påstander representerer en grunn til hvorfor du selv mener at du deltar i norskopplæringen. Sett ring rundt det tallet som passer best.

1 betyr ”helt uenig” og 7 ”helt enig”. Midtpunktet (4) representerer ”verken enig eller uenig”

Helt uenig	litt uenig		verken enig eller uenig		litt enig		helt enig
1	2	3	4	5	6	7	

1. Jeg deltar i norskopplæringen fordi norskopplæringen tillater meg å lære om mange ting som interesserer meg	1	2	3	4	5	6	7
2. Jeg deltar i norskopplæringen for å få en prestisjefull jobb i etterkant	1	2	3	4	5	6	7
3. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg tror det er en god idé å kunne snakke norsk	1	2	3	4	5	6	7
4. Jeg deltar i norskopplæringen på grunn av fornøyelsen jeg opplever når jeg forstår et vanskelig ord eller uttrykk på norsk	1	2	3	4	5	6	7
5. Jeg deltar i norskopplæringen for å få utbetalt støtte fra NAV	1	2	3	4	5	6	7
6. Jeg deltar i norskopplæringen på grunn av den gode følelsen jeg opplever når jeg snakker norsk	1	2	3	4	5	6	7

7. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg <u>ikke</u> vil finne en godt betalt jobb uten norskopplæring	1	2	3	4	5	6	7
8. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg liker følelsen av å lære meg kunnskap om nordmenn og hvordan de er	1	2	3	4	5	6	7
9. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg tror det er viktig å kunne snakke noe norsk	1	2	3	4	5	6	7
10. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg må i henhold til loven	1	2	3	4	5	6	7
11. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg opplever glede og tilfredshet når jeg lærer nye ting	1	2	3	4	5	6	7
12. Jeg deltar i norskopplæringen for å oppnå fordelene (eks, penger, jobb, utdanning) som norskkunnskaper vil gi meg	1	2	3	4	5	6	7
13. Jeg deltar i norskopplæringen på grunn av den gode følelsen jeg kjenner når jeg hører noen snakke norsk	1	2	3	4	5	6	7
14. Jeg deltar i norskopplæringen på grunn av gleden jeg opplever ved å bli flinkere i norsk	1	2	3	4	5	6	7
15. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg tror det er bra for min personlige utvikling	1	2	3	4	5	6	7
16. Jeg deltar i norskopplæringen på grunn av gleden jeg kjenner når nordmenn snakker norsk	1	2	3	4	5	6	7
17. Jeg deltar i norskopplæringen for å kunne søke om permanent oppholdstillatelse eller statsborgerskap senere	1	2	3	4	5	6	7
18. Jeg deltar i norskopplæringen fordi jeg velger å være en person som kan snakke norsk	1	2	3	4	5	6	7
19. Jeg deltar i norskopplæringen på grunn av tilfredsheten jeg føler når jeg får til vanskelige oppgaver på norsk	1	2	3	4	5	6	7
20. Jeg deltar i norskopplæringen for å få å bedre lønn eller utdanning senere	1	2	3	4	5	6	7

Ytre press(ekstern regulering + to selvkomponerte): 2, 5, 7, 10, 17, 20, 12

Indre motivasjon – å forstå: 4, 8, 11

Indre motivasjon – å beherske: 1, 14, 19

Indre motivasjon – stimulering: 6, 13, 16

Identifisert regulering: 3, 9, 15, 18

Brev til lærerne:

Hei lærere i norskavdelingen,

Tusen takk for at dere har mulighet til å hjelpe meg med innsamlingen av data. Vedlagt ligger en spørreundersøkelse som jeg håper elevene i norskavdelingen kan besvare. Jeg er interessert i de elevene som er deltakere i introduksjonsordningen. Etter hva jeg har forstått så gjelder det de fleste elevene, så bare gi undersøkelsen til alle i klassen om dette er mest hensiktsmessig for dere. Jeg kan sile ut de som ikke er aktuelle i etterkant.

Jeg hadde satt stor pris på om dere kan gå igjennom hvordan en spørreundersøkelse skal besvares og deretter forklare eventuelle vanskelige ord og uttrykk. Om det er mulig, hadde det vært fint om dere i klassen først kunne ha snakket litt om motivasjon til å lære norsk og norskopplæringen, for å sette i gang tankeprosessen. Det er viktig å informere elevene om at undersøkelsen er anonym, og at de skal svare så sannferdig som mulig. De ferdig utfylte skjemaene legges i en konvolutt som forsegles foran klassen. Dette for å bidra til at elevene svarer så ærlig som mulig.

Del 1 består hovedsakelig av spørsmål som skal beskrive eleven. Disse burde være greie å svare på.

Del 2 omhandler fravær. Det er viktig at elevene er så nøyaktige som mulig, selv om jeg skjønner at det kan være vanskelig å huske tilbake. Dere har vel kanskje oversikt over ca. hvor mye fravær den enkelte har? Svaret oppgis i et prosentintervall.

Del 3 omhandler grunner til deltakelse i norskopplæringen. Her skal de besvare i hvilken grad påstandene stemmer med deres oppfattelse av hvorfor de går på norskopplæring. Vis gjerne gjennom et eksempel hvordan svaralternativene skal brukes (skalaen fra en til sju). Her kan det være ord og uttrykk som trengs forklaring. Det er sannsynlig at elevene ikke har reflektert så mye over dette temaet på forhånd. Be dem derfor å ta seg god tid, og tenke igjennom hver påstand før de svarer.

Om det oppstår utfordringer eller problemer, gi meg gjerne tilbakemelding på dette.

På forhånd, tusen takk for all hjelp!

Med vennlig hilsen

Marthe Asheim Underthun

Mail: marthe.underthun@gmail.com

Tlf: 91 56 95 61

Vedlegg 3: Faktoranalyse + Assosiasjonsmål

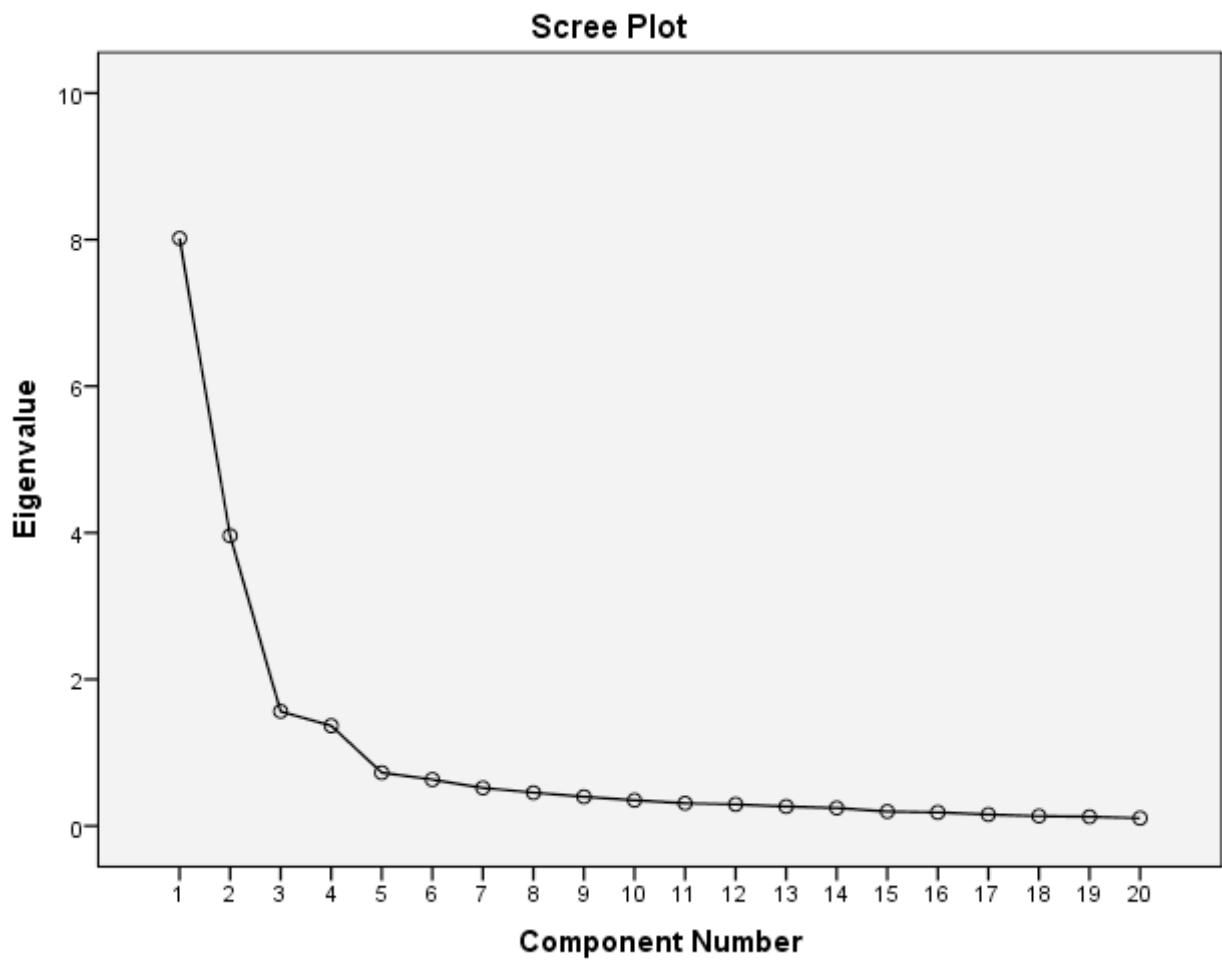
1. Faktoranalyse:

1.1 Eigenvalues:

Total Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	8.018	40.091	40.091	8.018	40.091	40.091	5.613	28.063	28.063
2	3.959	19.797	59.888	3.959	19.797	59.888	3.949	19.746	47.809
3	1.563	7.816	67.704	1.563	7.816	67.704	3.527	17.636	65.445
4	1.367	6.835	74.539	1.367	6.835	74.539	1.819	9.093	74.539
5	.726	3.632	78.170						
6	.632	3.159	81.329						
7	.519	2.593	83.922						
8	.454	2.270	86.192						
9	.398	1.988	88.180						
10	.350	1.750	89.930						
11	.309	1.547	91.477						
12	.294	1.469	92.947						
13	.264	1.321	94.267						
14	.245	1.225	95.492						
15	.197	.983	96.475						
16	.185	.925	97.400						
17	.155	.776	98.176						
18	.134	.669	98.846						
19	.125	.623	99.469						
20	.106	.531	100.000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

1.2 Screeplot

1.3 Varimax Rotasjon

Rotated Component Matrix^a

	Component			
	1	2	3	4
YtreIdentifisert3	.858	.035	.288	-.199
Indreforstå1	.852	.109	.136	-.010
YtreIdentifisert18	.836	-.029	.308	-.086
YtreIdentifisert9	.822	-.146	.271	-.040
YtreIdentifisert15	.810	-.062	.270	-.224
Indreforstå8	.771	-.020	.121	-.091
Indreforstå11	.717	.162	.410	-.078
YtreEkstern2	.018	.898	.030	.037
YtreEkstern20	.005	.885	.065	.109
YtrePress17	-.062	.869	.017	.069
YtreEkstern12	.039	.860	-.106	.050

YtreEkstern7	.060	.842	.107	-.122
IndreStimu6	.198	-.125	.837	-.053
IndreStimu16	.207	-.017	.824	-.105
IndreStimu13	.363	.071	.656	.213
IndreBeherske4	.439	.194	.635	-.062
IndreBeherske19	.524	.146	.632	-.228
IndreBeherske14	.512	.052	.588	-.300
YtrePress5	-.146	.069	-.124	.867
YtrePress10	-.193	.052	-.019	.845

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 6 iterations.

2. Intern konsistens; Cronbach alpha

2.1 Variabel: YtrepressIdag

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.740	.745	2

2.2 Variabel: YtrepressFremtid

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.921	.922	5

2.3 Variabel: Motivasjon1

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.940	.941	7

2.4 Variabel: Motivasjon2

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.888	.888	6

3. Assosiasjonsmål

3.1 Motivasjon1 og deltakelse

Directional Measures

			Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	.787	.060	9.194	.00
		Deltakelse Dependent	.778	.064	9.194	.00
		Motivasjon1 Dependent	.797	.061	9.194	.00

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	.787	.060	9.194	.000
	Gamma	.968	.022	9.194	.000
N of Valid Cases		75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.1.1 Assosiasjonsmål: motivasjon1 og deltakelse – kontrollerer for kjønn. Her er 1 kvinne og 2 mann

Directional Measures

Kjønn1				Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
1.00	Ordinal Ordinal	by Somers' d	Symmetric	.793	.082	7.376	.000
			Deltakelse Dependent	.800	.092	7.376	.000
			Motivasjon1 Dependent	.786	.081	7.376	.000
2.00	Ordinal Ordinal	by Somers' d	Symmetric	.789	.088	6.802	.000
			Deltakelse Dependent	.772	.093	6.802	.000
			Motivasjon1 Dependent	.807	.089	6.802	.000
Total	Ordinal Ordinal	by Somers' d	Symmetric	.787	.060	9.194	.000
			Deltakelse Dependent	.778	.064	9.194	.000
			Motivasjon1 Dependent	.797	.061	9.194	.000

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

Kjønn1				Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
1.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.793	.082	7.376	.000
		Gamma	Zero-Order	.983	.020	7.376	.000
	N of Valid Cases			41			
2.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.789	.088	6.802	.000

		Gamma	Zero-Order	.947	.046	6.802	.000
		N of Valid Cases		34			
Total	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.787	.060	9.194	.000
		Gamma	Zero-Order	.968	.022	9.194	.000
		First-Order Partial		.966			
		N of Valid Cases		75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.2 Assosiasjonsmål motivasjon2 og deltakelse

Directional Measures

			Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	.534	.089	5.260	.000
		Deltakelse Dependent	.510	.091	5.260	.000
		Motivasjon2 Dependent	.562	.090	5.260	.000

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	.535	.089	5.260	.000
N of Valid Cases		75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.2.1 Assosiasjonsmål: Deltakelse og motivasjon2 – kontrollerer for kjønn

Directional Measures					Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Kjønn1				Value			
1.00	Ordinal	by Somers' d	Symmetric	.488	.125	3.384	.001
	Ordinal		Deltakelse Dependent	.461	.125	3.384	.001
			Motivasjon2 Dependent	.519	.130	3.384	.001
2.00	Ordinal	by Somers' d	Symmetric	.573	.127	4.146	.000
	Ordinal		Deltakelse Dependent	.551	.129	4.146	.000
			Motivasjon2 Dependent	.597	.128	4.146	.000
Total	Ordinal	by Somers' d	Symmetric	.534	.089	5.260	.000
	Ordinal		Deltakelse Dependent	.510	.091	5.260	.000
			Motivasjon2 Dependent	.562	.090	5.260	.000

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures					Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Kjønn1				Value			
1.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.489	.125	3.384	.001
	N of Valid Cases			41			
2.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.573	.127	4.146	.000
	N of Valid Cases			34			
Total	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.535	.089	5.260	.000
	N of Valid Cases			75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.3 Assosiasjonsmål: ytrepressidag og deltakelse

Directional Measures

				Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric		-.190	.102	-1.843	.065
		Deltakelse Dependent		-.179	.096	-1.843	.065
		Ytrepressidag Dependent		-.203	.108	-1.843	.065

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	-.191	.102	-1.843	.065
N of Valid Cases		75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.3.1 Assosiasjonsmål: ytrepressidag og deltakelse – kontrollerer for kjønn

Directional Measures

				Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Kjønn1							
1.00	Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	.101	.141	.713	.476
			Deltakelse Dependent	.092	.129	.713	.476
			Ytrepressidag Dependent	.112	.155	.713	.476
2.00	Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-.499	.112	-4.163	.000
			Deltakelse Dependent	-.483	.110	-4.163	.000
			Ytrepressidag Dependent	-.517	.117	-4.163	.000
Total	Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-.190	.102	-1.843	.065
			Deltakelse Dependent	-.179	.096	-1.843	.065
			Ytrepressidag Dependent	-.203	.108	-1.843	.065

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

Kjønn1			Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
1.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	.101	.141	.713	.476
	N of Valid Cases		41			
2.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	-.500	.112	-4.163	.000
	N of Valid Cases		34			
Total	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	-.191	.102	-1.843	.065
	N of Valid Cases		75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.4 Assosiasjonsmål: ytrepressfremtid og deltakelse

Directional Measures

			Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	.017	.118	.144	.885
		Deltakelse Dependent	.017	.116	.144	.885
		Ytrepressfremtid Dependent	.017	.121	.144	.885

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	.017	.118	.144	.885
N of Valid Cases		75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.4.1 Assosiasjonsmål: ytrepressfremtid og deltakelse – kontrollerer for kjønn

Directional Measures

Kjønn1				Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
1.00	Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-.151	.153	-.995	.320
			Deltakelse Dependent	-.138	.139	-.995	.320
			Ytrepressfremtid Dependent	-.166	.171	-.995	.320
2.00	Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	.220	.173	1.242	.214
			Deltakelse Dependent	.233	.185	1.242	.214
			Ytrepressfremtid Dependent	.207	.164	1.242	.214
Total	Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	.017	.118	.144	.885
			Deltakelse Dependent	.017	.116	.144	.885
			Ytrepressfremtid Dependent	.017	.121	.144	.885

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Symmetric Measures

Kjønn1				Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
1.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		-.151	.154	-.995	.320
	N of Valid Cases			41			
2.00	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.220	.173	1.242	.214
	N of Valid Cases			34			
Total	Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b		.017	.118	.144	.885
	N of Valid Cases			75			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.